

TREBALL FI DE MÀSTER

Màster Universitari de Psicopedagogia

Curs acadèmic 2017-18

Avaluació d'una intervenció psicopedagògica dirigida a un infant amb Trastorn de Lectura

Realitzat per Ariadna Elías Rodríguez

Tutoritzat / Dirigit per Ana Luisa Adam

18 de maig de 2018

Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport

c. Císter, 34
08022 Barcelona
www.blanquerna.edu

RESUM

Aquest Treball de Fi de Màster tracta de l'avaluació d'una intervenció psicopedagògica dirigida a un infant amb dislèxia, per poder donar resposta a la gran diversitat d'alumnes que presenten aquestes dificultats i que interfereixen significativament en el rendiment acadèmic de l'alumne.

Així doncs, aquest treball proposa avaluar l'eficàcia que tenen les intervencions de re-educació en un centre psicopedagògic privat davant d'un infant de set anys amb Trastorn de Lectura o bé, dislèxia. A més, es pretén conèixer i valorar l'evolució d'aquest pacient, així com l'eficàcia de les intervencions realitzades per la re-educadora del centre, que estan encaminades a treballar les dificultats d'aprenentatge en relació amb el Trastorn de Lectura.

D'aquesta manera, un cop valorades les intervencions re-educatives, mitjançant una graella observacional i una rúbrica, s'observa i s'analitza que hi ha algunes dificultats d'aprenentatge que encara persisteixen en l'infant, com ara, la comprensió lectora, la velocitat lectora, les nocions espacials sobre els altres i sobre els objectes, la lectoescriptura i determinat material de grafo-percepció.

És per aquest motiu, que aquest treball es basa, finalment, en dissenyar unes propostes de millora per treballar les dificultats que encara presenta l'infant, amb l'objectiu de minvar les dificultats derivades del Trastorn de Lectura, que aquest pugui arribar a progressar satisfactòriament en el seu desenvolupament acadèmic i personal, i a aconseguir un procés d'aprenentatge òptim.

Paraules clau: dificultats d'aprenentatge, trastorn de lectura, dislèxia, avaluació, intervenció psicopedagògica

ABSTRACT

This Final – Master Project is based on the evaluation of a psycho-pedagogic intervention on a child with dyslexia as a response to the wide diversity of students that present these difficulties, which interfere significantly in their academic achievement.

Thus, this project studies the effectiveness of the re-education interventions on a 7 – year – old child with reading disorders and dyslexia in a private psycho – pedagogic centre. In addition, this patient's evolution and the effectiveness of the reeducator interventions are intended to be known about and assessed throughout this research.

Once all these aspects have been studied through an observation grid and an evaluation rubric, it is observed that there are still some persisting learning difficulties in the child found in reading comprehension, reading speed, spatial concepts, literacy and specific graphical – perception related material.

In conclusion, this project outlines the basis of a proposal of improvements for the child's learning progress aiming to reduce difficulties derived from reading disorders as well as allowing him to develop in his personal and academic growth and to achieve an optimal learning plan.

Keywords: learning disability, reading disorder, dyslexia, evaluation, psycho - pedagogic intervention

Introducció

Actualment, cada vegada és més evident la realitat escolar en la qual vivim i la diversitat d'alumnes que ens podem trobar a les aules. És per aquest motiu, que a l'hora d'intervenir amb els infants i adolescents a les aules, ens trobem que molts d'aquests presenten dificultats d'aprenentatge. Sovint, com a docents i, davant de la nostra desconexió, no sabem com actuar enfront d'aquestes situacions, ja que no disposem de pautes específiques ni estratègies per ajudar als alumnes que presenten dificultats d'aprenentatge i/o necessitats educatives especials en el seu procés d'ensenyament – aprenentatge. És en aquest moment, com a professionals educatius, quan decidim acompanyar a l'alumne en les seves dificultats, amb la finalitat d'ajudar-lo durant el seu procés de desenvolupament i aprenentatge, i de donar una resposta educativa fonamentada, coherent i eficaç.

Des de la meua escassa experiència en una escola i al llarg de les pràctiques d'aquest curs en un centre psicopedagògic, s'arriba a la necessitat d'ajudar aquests infants en el seu procés d'aprenentatge, ja que molts d'aquests presenten dificultats que interfereixen significativament en les diferents àrees curriculars. Així doncs, és per aquesta raó que es decideix centrar aquest Treball de Fi de Màster en una de les dificultats d'aprenentatge més comuna i/o freqüent que trobem a les aules, el Trastorn de Lectura o dislèxia.

Pel que fa a la justificació d'aquest projecte, cal comentar que, actualment, a les aules existeix un gran nombre d'infants i adolescents que presenta l'anomenat Trastorn de Lectura, i segons sembla va en augment. És per aquest motiu, que és imprescindible proporcionar als docents pautes, eines i estratègies de cara a intervenir amb els alumnes que presenten aquestes dificultats, amb l'objectiu de millorar el seu rendiment acadèmic i fer front a les seves dificultats d'aprenentatge, sempre tenint en compte les necessitats de cada un, per tal que puguin arribar a adaptar-se acadèmicament i socialment en el seu entorn. Tanmateix, abans de realitzar unes propostes de millora, cal avaluar i valorar les intervencions realitzades anteriorment per a buscar aquelles que realment siguin les adients per a aquests infants per tal de millorar el seu rendiment.

Anteriorment, la definició del Trastorn de Lectura estava inclòs al Manual de l'Associació Americana de Psiquiatria (APA) (2003), on s'exposava que mitjançant les proves pertinents es podia diagnosticar a un infant o jove de trastorn de lectura, o bé, dislèxia, si aquest obtenia una puntuació que es trobava per sota de la puntuació esperada per la seva edat, el seu nivell escolar

i el seu coeficient intel·lectual (CI). A més a més, aquesta definició exigia que la dificultat en la lectura havia d'interferir significativament en el rendiment acadèmic de l'alumne. Tanmateix, fa uns pocs anys l'Associació Americana de Psiquiatria (2007) va proposar incloure dins del Manual Diagnòstic i Estadístic de les Malalties Mentals (DSM-5) a la dislèxia com un trastorn específic d'aprenentatge, i per tant, incloure a tots aquells infants i joves que presentaven dificultats severes en l'aprenentatge de lectura dins de la categoria de trastorn d'aprenentatge.

Les dificultats específiques per l'aprenentatge o la consolidació de les habilitats lectores també reben el nom de dislèxia. Aquesta és l'alteració o trastorn neurobiològic més freqüent en el nostre entorn, que afecta el neuro-desenvolupament de les habilitats de descodificació que fa referència a la lectura de les paraules escrites, i la codificació, és a dir, l'escriptura, i perjudica en el desenvolupament de l'alfabetització tant en nens com en adults (Lyon, Shaywitz, & Shaywitz 2003).

D'acord amb aquest plantejament, el primer criteri que trobem és la dificultat en l'aprenentatge i en la utilització de les aptituds acadèmiques, on quedi plasmat almenys un dels següents símptomes que han persistit durant 6 mesos. Aquests símptomes són una lectura de paraules imprecises o lentes i que els hi costa un esforç, dificultat per comprendre el significat d'allò que llegeix, o bé en l'expressió escrita i l'ortografia, és a dir, afegir, ometre o substituir vocals o consonants, dificultats per dominar el sentit numèric, i dificultats amb el raonament matemàtic.

El segon criteri fa referència a les aptituds acadèmiques afectades, que estan per sota del que s'espera per la seva edat. Seguidament, el tercer criteri és que les dificultats d'aprenentatge comencen en l'edat escolar, però poden no manifestar-se fins que les demandes de les aptituds acadèmiques afectades superin les capacitats limitades de l'individu.

Finalment, el quart i últim criteri que trobem és que les dificultats d'aprenentatge no s'expliquen millor per discapacitats intel·lectuals, trastorns visuals o auditius no corregits, o altres trastorns mentals.

Si es compleixen quatre criteris, poden ser diagnosticats amb aquest trastorn. És per aquest motiu, que el terme de dislèxia el trobem dins del trastorn específic d'aprenentatge, on l'infant i/o adolescent presentarà dificultats en la precisió en la lectura de paraules, en la velocitat o fluïdesa de la lectura i en la comprensió d'aquesta (APA, 2013).

Així doncs, seguint amb la mateixa línia, la dislèxia s'utilitza per a referir-se a un seguit de dificultats que es caracteritza, a més, per problemes en el reconeixement de paraules, lletrejar malament i poca capacitat ortogràfica.

Així mateix, aquestes dificultats provoquen que s'impedeixi que hi hagi un creixement de vocabulari, i per tant, li afecta al llarg de la seva infantesa i adolescència. A més, es comenta que la dislèxia és una dificultat d'aprenentatge que té un origen neuro - biològic, tema que durant molt

de temps ha portat molta controvèrsia (Lyon et al., 2003). Aquests autors, també, exposen les mateixes característiques del Trastorn de Lectura que s'han comentat anteriorment.

Magaña i Ruiz Lázaro (2015) exposen que la dislèxia és independent del coeficient intel·lectual (CI), i que ens trobem amb alumnes amb una intel·ligència normal i que presenten dislèxia.

Actualment, el grup de nens i adults que presenten trastorn de lectura és el més nombrós. Per tant, cal comentar que la dislèxia és el Trastorn d'Aprenentatge més freqüent, ja que el 80% dels nens amb trastorn d'aprenentatge, presenten dislèxia. Així doncs, la prevalença aproximada del trastorn de lectura és d'un 5 – 10% de la població en el nostre entorn (Arias, Granda & Málaga, 2010).

Pel que fa a l'evolució de l'estudi de la dislèxia, cal comentar que el primer cas de pèrdua de la capacitat de llegir ho va descriure el metge John Schimdt l'any 1676. Tanmateix, no va ser fins al 1872 quan el doctor Rudolf Berlin va descriure un cas d'un adult que havia perdut la capacitat de llegir a causa d'una lesió cerebral.

A més d'aquests autors, ens trobem d'altres que van continuar investigant a aquest tipus de pacient en el segle XIX, on destaca Hinselwood, qui va publicar un article sobre la memòria visual i la ceguesa de paraules. Aquest article va inspirar a un altre autor rellevant, Morgan, qui va descriure el cas d'un nen de catorze anys amb intel·ligència normal que era incapaç d'aprendre a llegir. El seu article va ser publicat a la Revista Mèdica Britànica l'any 1896, i a partir d'aquí, es considera un dels primers informes sobre la ceguesa de paraules congènites. Per tant, Morgan és reconegut per molts altres autors com el pare de la dislèxia moderna, així que, aquest article va suposar el començament d'una fase d'identificació de pacients com els que s'han comentat anteriorment.

Malgrat que Morgan es consideri el pare de la dislèxia, Hinselwood és el vertader fundador, ja que va contribuir a crear la preocupació mèdica i social necessària per considerar la dislèxia com un aspecte important. L'any 1917, aquest autor va publicar un altre informe, on exposava les bases del coneixement sobre la ceguesa de paraules. Segons ell, el defecte requeia en l'adquisició i emmagatzematge en el cervell de les memòries visuals de les lletres i paraules (Gayán, 2001).

Seguint amb la mateixa línia, durant el segle XX, va aparèixer una altra figura important durant la història de la dislèxia, que és Torrey Orton, qui des de 1925 va investigar a milers de nens i adults que tenien un trastorn del llenguatge. A partir de l'observació, va proposar la seva nova teoria, que es basava en el fet que alguns subjectes torcaven l'orientació espacial dels símbols gràfics, i va suggerir com a origen, un mal funcionament del cervell.

Tal com diu, Bravo (2011), després de l'autor Orton, va haver-hi un augment progressiu de les investigacions sobre aquest trastorn, en nens que no aprenien a llegir i s'ha anat integrant amb

els estudis sobre trastorns específics d'aprenentatge, terme creat per Kirk l'any 1963. Per tant, van començar a obrir camí, i ja no només investigaven els metges, sinó que es van afegir els psicòlegs, sociòlegs, educadors, logopedes, entre d'altres. Això va suposar, noves teories, causes i símptomes, però tots coincidien en la recuperació de la dislèxia.

Respecte els símptomes de l'alumnat amb dislèxia, cal comentar que el dèficit ocasionat pel trastorn de lectura es manté al llarg de la vida, malgrat que varia la seva expressió i conseqüències des de l'edat escolar fins a l'adulthood (Soriano, 2004). Tanmateix, cal tenir en compte que cada alumne té les seves característiques particulars, així com, cada un d'ells presenta un subtipus de dislèxia que es comentaran més endavant. Així doncs, hem de tractar a cada alumne de forma individual i adaptar el nostre procés d'ensenyament a les seves característiques, ja que no sempre es donen tots aquests símptomes amb la mateixa intensitat i freqüència a cada persona (Sánchez, 2011). És per aquest motiu que Márquez (2009) diferencia els símptomes segons l'edat dels nens i nenes i segons les dificultats que són en el llenguatge, en la lectura i en l'escriptura.

Seguint amb el mateix autor, exposa un primer grup de nens de 6 a 9 anys, que es troben en els nivells on es detecten les dificultats amb més freqüència, i per tant, es demana ajuda al psicopedagog. En l'apartat del llenguatge, trobem dificultats com dislàlies, omissions, inversions i confusions de fonemes, expressió verbal pobre, i dificultat per aprendre paraules noves.

En la lectura, presenten confusions en les lletres que tenen una semblança morfològica o fonètica, falta de ritme en la lectura, ja que llegeixen lent, falta de sincronia de la respiració amb la lectura, omissions, addicions, reiteracions, substitucions i no s'utilitzen signes de puntuació.

En l'escriptura, trobem una coordinació manual baixa, postura inadequada, tant de manera corporal de l'alumne com amb el full de paper. A més a més, tonicitat muscular inadequada, és a dir, carència o excés de pressió, les alteracions gràfiques també afecten els números, i omissions, addicions, reiteracions i substitucions semblant a la lectura.

D'altra banda, trobem els alumnes que són majors de 9 anys, on les dificultats que presenta del trastorn van augmentant a mesura que l'alumne creix, tenint en compte sempre un seguit de factors que influeixen en el problema com són el nivell mental, la gravetat de la dislèxia, el diagnòstic precoç i la reeducació adequada, i la col·laboració eficaç de la família.

Pel que fa a les dificultats del llenguatge, trobem dificultats per elaborar i estructurar correctament les frases, els relats i exposar els coneixements de forma autònoma, dificultats en els temps verbals i expressió oral pobre.

En la lectura, es presenten dificultats per abstrure el significat d'allò que s'acaba de llegir o per utilitzar el diccionari, nivell de velocitat mecànica, falta de motivació per la lectura i gran esforç per desxifrar les paraules.

Finalment, en l'escriptura hi ha una certa malaptesa en l'aspecte motriu, és a dir, cansament degut al sobre esforç que realitzen, certa fòbia cap a l'escriptura, mala ortografia al redactar de forma espontània i dificultat per ordenar frases, puntuar, i expressar-se amb termes precisos.

Així mateix, Sánchez (2011) exposa que els símptomes de la dislèxia van canviant al llarg dels anys i segons l'evolució de l'alumne.

Soriano (2004) afirma que en l'adolescent amb dislèxia, les dificultats es transfereixen en el camp de l'ortografia, i per tant, els adults presenten una menor fluïdesa i precisió en llegir necessitant un major esforç en les activitats que intervé la lectura.

No obstant això, Gallego (2000), planteja que els errors no són únicament visuals, sinó que tenen un important component fonològic i presenten dificultats en el processament lingüístic més que en el processament visual.

Un altre aspecte important a considerar dins d'aquest treball són les tipologies de la dislèxia, tal com diuen Castles i Coltheart (1993), qui van ser uns dels primers autors que van classificar, de forma senzilla, i a partir d'un estudi on avaluava l'evidència de l'existència de diferents varietats de dislèxia del desenvolupament. Així doncs, van avaluar les habilitats de lectura lèxica i sublèxica de 56 dislèxics comparant amb les habilitats de 65 lectors en un desenvolupament normal. Els resultats van indicar tres subtipus de dislèxia, segons la presentació del símptoma predominant.

El primer subtipus és la dislèxia fonològica, que són els que presenten dificultats i/o problemes pel desenvolupament de la lectura de síl·laba a síl·laba. A més a més, aquesta es caracteritza per una baixa velocitat lectora i una lectura amb forces errors en la descodificació, per rectificacions i vacil·lacions, substitucions de grafemes per altres, omissions de lletres, dificultats en les dobles grafies o amb diferents sons, dificultats quan apareixen paraules noves o cometen errors en les lectures de paraules curtes (Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, 2007). Tal com diuen Galaburda i Cestnick, (2003), la dislèxia fonològica acostuma a ser la més freqüent en el nostre sistema lingüístic.

El segon subtipus és la dislèxia superficial, que són aquells alumnes que presenten problemes pel desenvolupament de la lectura lèxica, que és imprescindible per la lectura de paraules irregulars (Arias et al., 2010). Aquest subtipus es caracteritza per una lectura lenta, complicada que es converteix en lletrejada, ja que existeix una carència del reconeixement de paraules. A més a més, es troben dificultats en la pronunciació i un ritme lector baix, com més llarga és la paraula, hi ha una menor velocitat lectora, es produeix una lectura correcta davant de les paraules noves i presenten confusions davant de les paraules homòfones (Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, 2007).

El tercer subtipus és la dislèxia mixta, que es caracteritza per una combinació dels dos tipus de dislèxia que s'han comentat anteriorment. Cal comentar que aquest subtipus no és dels més freqüents, per això molts autors no l'inclouen com a un subtipus de dislèxia (Arias et al., 2010).

És molt important saber diferenciar la dislèxia d'un retràs lector, ja que amb força freqüència es sol confondre perquè ens trobem amb molts alumnes que ho presenten. El retràs lector es caracteritza per uns errors més lleugers i menys freqüents, a causa de diferents causes com problemes emocionals, diferents dèficits, escolaritat deficient, entre d'altres (Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, 2007).

Finalment, pel que fa a la detecció i tractament del trastorn de lectura és imprescindible conèixer que la primera manifestació de les dificultats que presenten alumnes amb dislèxia apareix en la descodificació fonogràfica, quan el nen tracta d'associar els signes gràfics amb les seqüències fonològiques per articular les paraules (Etchepareborda, 1989). A partir d'aquestes manifestacions, les famílies i els docents han d'estar atents i observar si es presenten més dificultats en l'adquisició de la lectura. Alguns signes d'alerta que poden existir durant les primeres edats són els antecedents familiars amb dislèxia, presentar dificultats per aprendre de memòria els dies de la setmana i els colors i dificultats a la consciència fonològica.

El diagnòstic de la dislèxia ho porten a terme els psicòlegs i/o psicopedagogs, encara que també trobem casos que l'òptic-optometrista detecta i diagnostica els problemes visuals que estan relacionats amb l'aprenentatge. Sempre que el problema sigui de tipus visuals, recorrerem als optometristes, i si aquest no és el cas, remetrem als psicòlegs. Aquests professionals avaluen diferents processos cognitius, com el coeficient intel·lectual que informa el nivell general d'intel·ligència. A més, s'acostuma a avaluar les habilitats implicades en la lectura, memòria a curt termini, habilitat per les matemàtiques i diferents aspectes del desenvolupament emocional i social del nen. Una vegada realitzada aquesta valoració, es podrà conèixer amb més detall la dificultat del nen amb la lectura i dissenyar una teràpia o reeducació efectiva per minvar les dificultats i solucionar el problema (Ferre, 2013). Així mateix, permetrà detectar aquells punts forts i dèbils de cada un dels alumnes.

D'altra banda, també trobem el Prodiscat (2011), que tracta de diferents protocols que tenen l'objectiu d'observar i detectar precoçment els nens que presenten dificultats en l'aprenentatge de la llengua escrita, amb la finalitat de poder intervenir. Aquest recurs està disponible per a tots, i està al nostre abast.

Els corresponents estudis de Scarborough (1984) i Shaywitz et al. (1995) indiquen que la dislèxia és un trastorn crònic, i per tant, perdurarà al llarg dels anys i no s'ha de considerar com un retràs maduratiu transitori. Malgrat això, tots els nens que presentin dislèxia requereixen una ajuda terapèutica, que permeti el seu desenvolupament. Aquest tractament ha de ser intensiu i de llarga duració.

El procés d'intervenció es caracteritza per diferents fases que són la recollida de dades personals, familiars i escolars, les proves complementàries que s'han comentat anteriorment, proves estandarditzades de lectura, avaluació dels processos lectors, diagnòstic diferencial, orientació a la família, establir uns objectius per la millora, i finalment la intervenció que estarà dirigida a l'exactitud lectora, a la velocitat i reconeixement directe i a la comprensió lectora. A partir d'aquí es realitzarà un seguiment constant per a observar si les dificultats d'aprenentatge de l'infant i/o adolescent estan minvant (Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, 2012).

Així doncs, la intervenció re - educativa en els diferents entorns naturals pretén millorar la capacitat de l'infant en el seu procés d'ensenyament – aprenentatge. D'aquesta manera, és imprescindible una detecció i un tractament precoç, així com una adaptació escolar per tal de que no existeixi una repercussió negativa en els infants i/o adolescents al llarg de la seva vida.

Objectius

A continuació, s'expliquen els objectius per tal de determinar en què ens volem centrar i cap a on ens dirigim. Aquests objectius s'han dividit, primerament, en uns objectius generals, que correspondrien a les finalitats essencials que es pretenen assolir amb aquest treball.

Tot seguit, s'esmentaren uns objectius més específics, on es determinen i s'indiquen els aspectes més concrets que es volen aprofundir i analitzar.

Així doncs, l'objectiu general d'aquest Treball de Fi de Màster és dissenyar unes propostes de millora per treballar les dificultats que presenta un infant amb dislèxia i aconseguir augmentar el seu rendiment acadèmic. Un cop valorades les intervencions realitzades que es comenten a continuació, es podrà observar si les dificultats han minvat, o bé, encara existeixen en l'alumne. És per aquest motiu, que aquestes propostes de millora estan encaminades a aconseguir un procés d'aprenentatge i de desenvolupament òptim, ja que amb les seves dificultats és molt difícil seguir el ritme dels seus companys de l'aula, malgrat que molts tenen una intel·ligència normal.

Així mateix, com a objectius específics dins de l'àmbit psicopedagògic, trobem els que s'exposen a continuació. El primer és conèixer i valorar l'evolució d'un alumne amb Trastorn de Lectura, és a dir, amb dislèxia al llarg de la seva assistència al centre psicopedagògic.

Un segon objectiu específic és avaluar l'eficàcia de les intervencions realitzades per la re-educadora, encaminades a treballar la lateralitat, la comprensió lectora, l'ortografia i la lectura, a un infant amb Trastorn de Lectura.

D'aquesta manera, es tindrà una visió objectiva i professionalitzadora de la temàtica a estudiar.

Mètode

Participants

Per l'elaboració d'aquest treball es va prendre com a mostra a una nena de set anys que assisteix a un centre psicopedagògic.

Pel que fa a la descripció del seu perfil, es manté el menor en l'anonimat, tot i que s'esmenten algunes dades relacionades amb el seu diagnòstic i rendiment educatiu, extretes de l'informe diagnòstic. L'infant és una nena de set anys, qui assisteix al centre des del 2017. Va rebre tractament re - educatiu a casa durant divuit mesos. Tanmateix, els pares estaven descontents, i per aquest motiu, van decidir presentar-se al centre psicopedagògic esmentat anteriorment.

Segons l'anamnesi que va proporcionar el centre psicopedagògic, va haver-hi un part de bessons distòcic als 8 mesos, on van néixer ella i el seu germà. Els diferents desenvolupaments psico- educatius, així com, l'adquisició dels hàbits bàsics es van donar dins de la normalitat. A més, s'explicava que la dinàmica familiar era la pròpia d'uns pares que treballen, ja que arribaven a casa a les set de la tarda. Respecte al seu germà, mantenien una relació fraterna normal. Així mateix, en l'anamnesi queda reflectit que no existeixen antecedents familiars que hagin presentat el Trastorn de Lectura, o bé, dislèxia.

Respecte al diagnòstic del centre psicopedagògic, aquest infant presenta un trastorn de lectura o bé dislèxia, que es caracteritza per unes nocions espacials no introjectades, dificultats d'espacialitat, dificultats de grafo – percepció, baixa mecànica de velocitat lectora, insuficient comprensió lectora i d'enunciats, i dificultats en l'adquisició de la lecto- escriptura.

Al llarg de la seva curta edat, li van passar diferents proves com el WISC – IV i l'avaluació de la comprensió lectora (ACL). Pel que fa a les puntuacions del WISC – IV, la seva capacitat era de 103. Així doncs, si es desglossava, s'obtenia de la comprensió verbal una puntuació de 108 (Semblances: 12 – normal alt, vocabulari: 9 – normal, i comprensió: 13 – normal alt), del raonament perceptiu una puntuació de 109 (cubs: 6 – baix, conceptes: 14 – alt, i matrius: 15 – alt), de la memòria de treball una puntuació de 93 (dígit: 9 – normal, lletres i números: 9 normal i aritmètica: 10 – normal), i de la velocitat de processament una puntuació de 95 (claus: 7 – baix i la cerca dels símbols: 11 – normal).

Pel que fa a la mecànica de la velocitat lectora, l'infant llegia 30 paraules per minut. Aquesta lectura es caracteritzava per una lectura sil·làbica, un desxiframent molt lent, repetia alguna línia però se n'adonava, i cometia algun canvi de paraula, així com, explicava força bé la lectura malgrat que presentava una baixa velocitat. A més a més, hi havien errors freqüents de rotació, omissions, substitucions de lletres, recolzament vocàlic i vacil·lacions.

Per tant, cal comentar que de la comprensió lectora assolida el nivell I amb dificultats, de l'escriptura natural presentava el nivell I però de l'arbitrària no arribava al primer nivell, com tampoc de la còpia. A més a més, el redactat espontani cal dir que era simple i poc coherent.

D'altra banda, i respecte a les proves ACL que es van realitzar al llarg del curs 2016 a la seva escola, els seus resultats van ser de 0/10.

Finalment, el centre psicopedagògic va establir diferents objectius de cara a treballar amb aquest infant. El primer objectiu era crear un vincle amb l'educadora, per tal de motivar a l'alumne i que aquest anés amb ganes i entusiasme al centre. Un segon objectiu era treballar l'espacialitat i la grafo-percepció, ja que presentava moltes dificultats en reconèixer la b/d i la p/q. L'últim objectiu era treballar la mecànica de la velocitat lectora, amb la finalitat d'augmentar la velocitat a l'hora de llegir i d'intentar disminuir els errors.

Així doncs, cal comentar que l'infant, actualment, continua assistint al centre dues vegades a la setmana, i rebent tractament amb les diferents intervencions re-educatives. Aquest centre es trobà a Travessera de les Corts, la zona oest de la ciutat de Barcelona.

El centre va obrir les seves portes l'any 1980, és a dir, ja fa més de 30 anys. Durant els seus inicis va voler ser un projecte innovador i de màxima qualitat en l'assistència psicològica i psicopedagògica per als infants i adolescents de Barcelona. La il·lusió dels seus fundadors i la professionalitat amb la qual van encarar la materialització del seu projecte van permetre que el centre hagués arribat a ser el que ara és: un centre d'atenció psicològica, psicopedagògica, logopèdica i psiquiàtrica, a més que va ser un centre de formació per a estudiants de diverses universitats catalanes.

Instruments

Per a la realització d'aquest treball, en primer lloc, es va extreure gran part de la informació del perfil de l'alumne del seu informe diagnòstic que va proporcionar el centre. Aquest informe diagnòstic consisteix en unes dades d'identificació, on es recullen tant les dades personals de l'alumne com les del centre i la família. Seguidament, es trobava el motiu de la consulta i de l'avaluació, és a dir, què va portar a elaborar l'informe psicopedagògic. Un cop es va descriure el motiu, s'observen les tècniques utilitzades com podien ser les entrevistes amb els pares o anamnesi, les proves utilitzades, l'exploració individual, entre d'altres. Finalment, es trobaven dades rellevants on apareixia el context escolar i social de l'alumne i el seu rendiment acadèmic durant els diferents cursos escolars.

En segon lloc, aquest treball es va basar en la realització d'una entrevista a la psicopedagoga de l'infant que es va prendre com a mostra (vegeu Annex 1). Es tracta d'una entrevista oberta, amb un total de 16 preguntes. Aquestes preguntes es van elaborar en relació a les següents dimensions: percepció de l'infant segons l'educadora, activitats realitzades per tal de treballar les seves dificultats, quina ha sigut la seva evolució, quins aspectes calen reforçar,

relació de l'alumne amb altres companys de taula, la relació del centre amb l'escola i amb la família, i com és aquesta comunicació, així com, el paper que desenvolupa el centre psicopedagògic.

Aquesta entrevista va tenir una duració de 30 minuts aproximadament i es va registrar amb el suport del paper per anar apuntant les dades més rellevants de l'entrevista.

Un altre dels instruments que es va utilitzar per a la realització d'aquest treball va ser una graella observacional, on es registraven les accions realitzades de l'educadora cap a l'infant. A més a més, es va utilitzar per reflexionar sobre les accions, així com, servia per a una futura elaboració de les propostes de millora un cop s'hagués realitzat i analitzat la graella observacional.

Aquest recurs tenia l'objectiu de valorar l'evolució de l'infant al llarg del període d'observació, on s'anotava les impressions sobre l'alumne a l'hora de realitzar les tasques. Tanmateix, aquesta graella observacional també consistia en un sistema de punts, que estaven relacionats amb el seu nivell d'acompliment de les tasques i de la seva conducta en el centre psicopedagògic. A més a més, es va incloure un apartat d'observacions, on cada dia s'anotava les impressions i el desenvolupament de l'infant en les sessions re-educatives. Així doncs, aquests ítems estaven elaborats en relació a les següents dimensions: interès de l'infant vers al centre, la seva actitud davant les activitats proposades per la re-educadora, com realitza la feina i si la repassa, així com, si segueix les instruccions de l'adult. A més a més, la puntuació dels ítems es basa en quatre opcions que inclou gens, poc, força i molt (Vegeu Annex 2).

Finalment, com a últim instrument es va utilitzar una rúbrica amb l'objectiu d'avaluar el nivell de desenvolupament de les diferents tasques realitzades per la re-educadora de l'infant en el seu procés d'ensenyament – aprenentatge. Aquesta rúbrica estava formada per un conjunt de criteris i pautes, amb quatre nivells de cada un dels diferents apartats, on es decidia en quin nivell es trobava segons la seva conducta en el centre i vers el pacient (Vegeu Annex 3). La valoració es basa en quatre opcions de puntuació, és a dir, quatre nivells, ordenats de menor a major segons com realitza la re-educadora les seves tasques, i que va ser emplenada per la persona que realitza el treball.

Procediment

El primer pas que es va dur a terme per a la realització d'aquest treball va ser al mes de novembre del 2017 amb l'observació de l'informe diagnòstic de l'infant amb trastorn de lectura, un cop es va tenir clar en quina mostra se centrava el treball.

Seguidament, el present treball es va realitzar utilitzant un mètode qualitatiu de recollida d'informació a través de l'entrevista a l'educadora de l'infant. Es van elaborar els ítems de l'entrevista per a obtenir informació respecte a l'infant, les seves dificultats, el seu context escolar i social en el centre, i la relació de la família i l'escola amb el centre psicopedagògic, tenint en compte les dificultats de l'infant.

Aquesta entrevista es va realitzar de forma oral en el centre psicopedagògic, on assisteix l'infant durant el mes de desembre del 2017. Tanmateix, les preguntes ja estaven preparades i pensades per tal d'obtenir la informació necessària de l'infant en concret.

El següent pas que es va emprar en aquest treball va ser omplir la graella observacional amb els ítems pertinents que estaven relacionats amb la conducta de l'infant i que analitzaven l'evolució de l'alumne durant un temps en concret.

Respecte a l'anàlisi dels resultats, una vegada recollides les dades amb els diversos instruments, es va procedir a fer una comparativa qualitativa entre la informació proporcionada pel marc teòric elaborat i la informació obtinguda a través de l'entrevistada. Així doncs, es van extreure les reflexions adients, les quals també van quedar argumentades en les conclusions d'aquest treball. A més, per la seva anàlisi, es va procedir a realitzar la transcripció escrita en aquest treball, seguint un ordre coherent pel que fa al fil conductor de l'entrevista.

Així mateix, es va analitzar l'evolució de l'infant a través del diari de camp, amb la finalitat de saber si les actuacions i activitats dutes a terme en el centre psicopedagògic van aconseguir minvar les dificultats de l'infant respecte al trastorn que presentava. L'avaluació d'aquesta observació es va realitzar únicament en l'infant en concret que s'ha comentat anteriorment.

L'observació es va realitzar per primer cop el 19 de desembre del 2017, finalitzant el primer trimestre del curs escolar de l'alumne, quan cursava segon de primària. Les observacions i l'avaluació continua reflectides es van portar a terme fins a l'abril del 2018 aproximadament, i durant dos dies per setmana (Vegeu Annex 4).

Finalment, es va realitzar la rúbrica de la re-educadora un cop acabada l'observació de l'infant, i per tant, la realització del diari de camp. Aquesta rúbrica permetia analitzar com la re-educadora desenvolupava les diferents tasques re-educatives tant a nivell personal com professional amb el pacient, així com, els punts forts i febles que presentava. D'aquesta manera, es parla d'una visió objectiva, ja que no es forma part d'aquest vincle entre infant i professional. Així doncs, un cop realitzada i analitzada la rúbrica, es podrà fer un feedback a la professional, en cas que es trobin mancances.

Per acabar, com s'està treballant amb persones, i seguint els aspectes ètics, s'ha proporcionat a les diferents persones del centre psicopedagògic un document de consentiment informat, en el que se'ls informava de l'objectiu del projecte, que les dades serien confidencials i es mantindria a l'infant en l'anonimat.

Resultats

A continuació s'exposen els resultats organitzats en funció dels objectius del treball anteriorment establerts. D'aquesta manera, s'observen, en un primer lloc, els resultats que s'han obtingut durant la realització del diari de camp en el centre psicopedagògic i que fa referència al progrés i/o avenç de l'infant.

En segon lloc, s'esmenten els resultats obtinguts durant l'entrevista a la re-educadora, fent menció de les dificultats i trets característics de l'infant i comparant-los amb les característiques que s'han esmentat anteriorment del Trastorn de Lectura.

En tercer lloc, s'observen els resultats que fan referència a la rúbrica realitzada a la re-educadora, amb la finalitat de conèixer el desenvolupament del seu rol professional vers l'infant i com potencia la seva evolució, per tal d'avaluar l'eficàcia de les intervencions realitzades per la re-educadora.

Així doncs, pel que fa a l'evolució de l'infant al llarg de les sessions re-educatives es valora quin ha sigut el seu progrés des de desembre del 2017 fins a l'abril del 2018 en el centre psicopedagògic al qual assisteix.

Pel que fa a l'anàlisi dels resultats obtinguts a partir del diari de camp, tal com s'observa, cal dir que l'infant ha sigut molt constant, ja que ha assistit al centre psicopedagògic cada dia que havia re-educació menys un dia per una causa justificada. A més a més, la seva puntualitat ha sigut excel·lent.

Respecte a l'acompliment de les tasques al llarg de les sessions és important comentar diferents aspectes seguint el sistema de punts del diari de camp. L'infant és una nena que li ha costat demanar ajuda a la re-educadora davant aquelles fitxes i/o tasques que no entenia, a part que molt sovint no llegia els enunciats o no els entenia, ja que presenta una baixa comprensió lectora.

Així mateix, sovint presentava dificultats en acabar les feines encomanades, ja que últimament es despistava força amb els companys que es trobaven a la mateixa sala, i estava més pendent de les converses dels altres i no en acabar allò que tenia davant. A més, el fet de no demanar ajuda a la re-educadora quan no entenia quelcom, provocava que dediqués més temps a les tasques encomanades sense realitzar cap exercici, únicament mirant i pensant què fer.

S'ha pogut apreciar que l'infant és una nena que es podria esforçar més. Tanmateix, des d'un punt de vista objectiu, i per la seva curta edat, no és conscient de les dificultats que presenta i el que comporta en el seu procés d'ensenyament – aprenentatge, i per tant, no dedicava l'hora de re-educació a esforçar-se i a treballar al màxim de les seves possibilitats. A més a més, és una nena que no estava acostumada a repassar la feina realitzada, per tant, sovint es podien trobar errors en els exercicis.

Tal com s'ha comentat anteriorment, últimament es despistava força. Malgrat això, es mantenia força en silenci al llarg de les sessions de re-educació.

Pel que fa a seguir les instruccions proporcionades per la re-educadora, l'infant les acomplia correctament sense cap inconvenient. No obstant això, presentava moltes dificultats en acceptar les correccions proporcionades per la seva re-educadora en aquells exercicis que s'equivocava, ja que constantment les discutia i li costava acceptar que s'havia equivocat. S'ha dedicat força estona a fer-li entendre una altra manera de realitzar l'exercici, i que en aquest cas, era el correcte.

L'apartat d'observacions del diari de camp fa referència a les diferents dificultats que presenta l'infant i que estan relacionades amb el Trastorn de Lectura. Aquestes dificultats que s'han treballat al llarg de les sessions han sigut una baixa comprensió lectora, així com, una baixa mecànica velocitat lectora. A més a més, presenta dificultats d'espacialitat, de grafo-percepció i de lecto – escriptura, com també presenta unes nocions espacials no introjectades.

Així doncs, respecte a la comprensió lectora presenta forces dificultats, ja que a l'hora d'explicar el text a la re-educadora s'observava que no ho entenia, i es deixava informació important per explicar i que és essencial per la coherència del text. S'acostumava a dedicar una sessió i mitja d'un altre dia per les comprensions lectores, de manera que es converteix en un aspecte llarg a l'hora de treballar-ho. Pel que fa als exercicis de les comprensions, en el centre psicopedagògic treballen el mateix text amb espais en buit que el pacient ha d'omplir. En aquest exercici, l'infant se'n sortia força bé, malgrat això, cal comentar que el text i/o història es repassava forces vegades per tal d'entendre-la. Els altres exercicis acostumaven a necessitar ajuda, ja que no llegia als enunciats o no els entenia a causa de la seva baixa comprensió lectora.

L'infant, tal com es va comentar al llarg del treball presenta una baixa mecànica velocitat lectora i llegia trenta paraules per minut, mentre que per la seva edat la mitja seria, aproximadament, 64 paraules per minut. De manera que, l'infant es troba força per sota del seu nivell lector. Per treballar aquesta dificultat, s'utilitzava diferents materials que estan compostos per paraules tallades, paraules, i síl·labes que s'han de llegir tot seguides. En aquests materials, s'observen forces dificultats, ja que acostumava a fer omissions, rotacions, substitucions i canvis de lletres, sobretot en grafies com la b/d, p/q, n/m i g. Tanmateix, quan portava varies vegades llegint la mateixa pàgina, feia menys errors que la primera vegada.

D'altra banda, en aquests materials se li demanava que busqui les grafies que s'han comentat anteriorment, i s'observava que hi ha moltes confusions, i que no tenia clar la b i la d.

Respecte a les nocions espacials, l'infant presentava forces dificultats. En un principi, en el diari de camp, s'observava que quan se li preguntava per la seva dreta i esquerra hi havia molta confusió. No obstant això, com s'ha treballat força i s'ha canviat la seva posició, és a dir, se li ha preguntat en altres espais, aquestes nocions sobre ella mateixa estan molt més clares que en un

principi, és a dir, s'observa una gran evolució, però s'ha de continuar treballant, ja que hi ha dies que comet algun error. Tanmateix, sobre els altres i sobre els objectes, encara presenta forces dificultats. Per aquest motiu, fins que no tingui clar la dreta i l'esquerra sobre els altres, no es podrà preguntar pels objectes.

A més, s'han treballat força exercicis d'espacialitat, on en un principi acostumava a fer alguns errors, però una vegada es corregien, es donava compte ràpidament. No acostumaven a ser exercicis que presentés dificultats, però a vegades li costaven perquè no entenia l'enunciat, és a dir, eren més aviat dificultats en la comprensió d'enunciats que no en la realització dels exercicis. També, de tant en tant, realitzava alguna fitxa de raonament verbal que ha anat força bé, ja que no presentava tantes dificultats en les últimes sessions. Tanmateix, en un principi li costava força.

Pel que fa al material que treballava les dificultats de grafo – percepció i la lecto-escriptura, no acostumava a presentar dificultats significatives, però algun error sí que cometia en algun moment puntual. Al principi del registre, s'observava més dificultats en vers aquests dos aspectes, sobretot en la lecto-escriptura. L'escriptura, per la seva edat era força bona, ja que, per exemple, en els dictats que es realitzaven cometia faltes però no acostumava a confondre les grafies que en la lectura si confon, i que són trets característics del Trastorn de Lectura.

Per tal de conèixer a l'infant i la seva evolució, es va realitzar una entrevista a la re-educadora amb la finalitat d'aprofundir en aquells trets més significatius que presenta el pacient. Durant l'entrevista, aquesta es va mostrar col·laboradora, participativa i interessada en l'infant, de manera que va proporcionar tota la informació imprescindible per avaluar el seu progrés.

Així doncs, la informació més significativa que es va recollir sobre l'infant, en un primer moment, van ser els trets generals del pacient, com ara la seva edat, el trastorn que presenta i a quin curs curricular està ubicada.

Les dificultats que s'han detectat en el centre psicopedagògic d'aquest subjecte van relacionades totalment amb un Trastorn de Lectura o bé, dislèxia. És per aquest motiu, que presenta dificultats espacials, immaduresa en la grafo – percepció, de manera que repercuteix en la lectura, ja que aquesta es converteix en lenta i amb errors que afecten directament a la comprensió lectora.

En les sessions de reeducació, l'infant mostra una actitud correcta, encara que el seu caràcter és introvertit i no explica les coses per ella mateixa, únicament quan se li pregunta. Seguidament, també s'han treballat les nocions espacials mitjançant determinats materials, com també, la velocitat lectora, i la comprensió lectora. Finalment, també es realitzaven activitats per treballar la grafo-percepció i el raonament verbal. Finalment, en l'entrevista es remarca la importància del contacte entre família, escola i centre psicopedagògic. D'aquesta manera, es posa en comú els aspectes més rellevants de l'infant i com està sent la seva evolució i les dificultats

que encara presenta, i que és necessari continuar treballant al llarg de les sessions re-educatives.

Finalment, per a l'objectiu d'avaluar l'eficàcia de les intervencions realitzades per la re-educadora cap a l'infant, es va dissenyar una rúbrica de vuit apartats i amb quatre nivells en cada un d'ells.

Respecte al primer apartat que fa referència a si la re-educadora fomenta un ambient de respecte i proximitat i mostra atenció a les necessitats educatives especial de l'infant, en aquest cas es trobava en el nivell III, ja que en la majoria de sessions s'ha mostrat respectuosa i empàtica, utilitzava un llenguatge apropiat segons les característiques de l'infant i mostrava atenció, en la majoria de moments, cap a l'infant. Tanmateix, no aconseguia realitzar-ho en totes les sessions perquè l'hora de re-educacions estan dos nens, és a dir, l'infant amb trastorn de lectura i un altre company. És per aquest motiu, que malgrat la re-educadora tingui la intenció, no podrà atendre sempre a totes les necessitats de l'infant, ja que està atenta a dos infants.

Pel que fa al segon apartat que tracta de la regulació de manera positiva del comportament de l'infant, la re-educadora es trobava en el nivell IV. En totes les sessions, aquesta ha utilitzat estratègies per prevenir un comportament inadequat, i no ha fet ús d'un llenguatge coercitiu, així com, el desenvolupament de les sessions es donaven de manera fluida, sense cap mena d'interrupcions.

Quan es parla de si la re-educadora involucra activament a l'infant en el procés d'ensenyament-aprenentatge, es trobava en el nivell III, ja que malgrat que la re-educadora involucrava a l'infant en les activitats proposades, aquesta no buscava que l'infant reflexionés sobre el procés d'aprenentatge en el final de les sessions.

Sobre si la re-educadora maximitza el temps dedicat a l'aprenentatge, es trobava en el nivell IV. De manera que la majoria de les sessions estaven encaminades a millorar les dificultats d'aprenentatge respectant en tot moment el ritme de l'infant. Tanmateix, sobre l'apartat de si potencia el raonament, la creativitat i el pensament crític es trobava en un nivell III perquè les activitats eren obertes, però no acabava de potenciar la creativitat de l'infant, i seria necessari, ja que en les sessions de re-educació s'observava que la seva creativitat era baixa, i per tant, en alguns exercicis presentava més dificultats a causa de la seva baixa originalitat.

Pel que fa al següent apartat que fa referència al monitoratge del treball i la seva retroalimentació, en aquest cas, es trobava en el nivell IV, ja que realitzava un monitoratge actiu, adaptant, sempre, les activitats a les necessitats i/o dificultats de l'infant i oferia una resposta pedagògica adequada.

Respecte a si la re-educadora executa les sessions de manera que el propòsit és clar i coherent es trobaven un nivell III, atès que la re-educadora es limitava a repassar les activitats sense fer referència al propòsit inicial.

Finalment, en l'últim apartat sobre si realitza un ús pedagògic adequat dels materials i recursos es trobava en un nivell IV. Aquesta utilitzava materials i recursos que tenien en compte les dificultats i necessitats de l'infant, i no contenien elements que distreien, ja que abans de realitzar qualsevol fitxa del material proposat, la re-educadora repassava i organitzava el material que es feia aquell dia i quines dificultats es pretenien treballar amb l'infant.

Discussió i conclusions

Pel que fa a la valoració de les dades exposades en l'apartat de resultats, és necessari esmentar que es valoraran aquelles dades que es relacionen directament amb el marc teòric elaborat.

En relació als resultats obtinguts de l'objectiu de conèixer i valorar l'evolució de l'infant amb Trastorn de Lectura que assisteix a un centre psicopedagògic, trobem que coincideixen de forma notòria amb la bibliografia plasmada en el marc teòric. Per començar, el fet d'assistir al centre cada dia ha sigut un dels factors que han contribuït a minvar les seves dificultats respecte al trastorn de lectura, i per tant, aconseguir l'èxit acadèmic, ja que és una oportunitat per aprendre noves estratègies i rebre tractament re-educatiu.

Amb això, es vol destacar que al final de l'observació, l'infant encara presenta dificultats en la comprensió lectora, atès que s'observa que no acostuma a entendre el text o la història la primera vegada, i es deixa informació important a l'hora d'explicar-li a la re-educadora. Tanmateix, cal tenir en compte que presenta dificultats en la comprensió d'enunciats, fet que provoca que algun material i/o fitxa es faci malament.

També, presenta dificultats en la velocitat lectora, tenint en compte que hauria de llegir 64 paraules per minut, i l'infant llegeix trenta paraules per minut. A més, acostumava a fer omissions, rotacions, substitucions, i canvis de lletres, sobretot, en les grafies b/d, p/q, m/n, i g.

Així mateix, en les nocions espacials sobre ella mateixa, sobre els altres i sobre els objectes, també mostra dificultats, ja que no té les nocions espacials introjectades. És important continuar treballant aquest aspecte, per tal de fomentar un bon aprenentatge. Tot i així, en relació a la grafo-percepció i a l'escriptura, presenta encara alguna dificultat puntual, vist que mostra problemes en la descodificació, i en l'ortografia.

És per aquest motiu, que es vol destacar que l'infant presenta les dificultats pròpies del Trastorn de Lectura. Tal com diu Márquez (2009), els infants i adolescents amb dislèxia presenten dificultats en el llenguatge, és a dir, realitzen omissions, inversions, confusions de fonemes, expressió verbal pobre i dificultat en adquirir i aprendre noves paraules. En l'escriptura, hi ha una coordinació manual baixa, reiteracions, addicions i carència o excés de pressió. En la lectura, presenten dificultats en les lletres que s'assemblen tant en l'àmbit morfològic com fonològic, falta de ritme en la lectura, omissions, substitucions i no utilitzen els signes de puntuació.

Seguint amb aquest mateix punt, durant l'entrevista amb la re-educadora s'ha pogut aprofundir en les dificultats que presenta l'infant i en com ho treballen des del centre psicopedagògic, fet que coincideix i contrasta amb les característiques pròpies de la dislèxia, tal com proposen Sánchez (2011) i Soriano (2004).

D'aquesta manera, és imprescindible que la re-educadora continuï amb la tasca d'acompanyar a l'infant al llarg de les sessions que es duen a terme en el centre psicopedagògic, i de realitzar les activitats per a superar les dificultats d'aprenentatge, per tal que l'infant aconseguixi satisfactòriament un bon procés d'aprenentatge.

Respecte als resultats extrets de l'objectiu d'avaluar l'eficàcia de les intervencions realitzades per la re-educadora, encaminades a treballar la lateralitat, la comprensió lectora, l'ortografia i la lectura, de l'infant amb Trastorn de Lectura, cal esmentar que és una bona professional en l'àmbit psicopedagògic, ja que amb l'infant realitza la regulació del comportament del pacient, maximitza el temps dedicat a l'aprenentatge, avalua el progrés dels aprenentatges per adequar l'ensenyament i per retro-alimentar a l'infant i realitza un adequat ús pedagògic dels materials i recursos que s'utilitzen en el centre psicopedagògic.

Tanmateix, hi ha aspectes que calen treballar i reforçar per aconseguir que les dificultats de l'infant amb dislèxia arribin a minvar i poder aconseguir un bon ritme de treball en el centre psicopedagògic. Aquests aspectes tenen a veure en fomentar un ambient de respecte i proximitat, involucrar a l'infant activament en el procés d'ensenyament – aprenentatge, potenciar raonament i creativitat, i executar les sessions de manera que el propòsit sigui clar i coherent. És per aquest motiu, que s'ha de seguir treballant en la millora de la persona com a professional, amb la finalitat que els infants i/o adolescents que assisteixen al centre psicopedagògic aconseguixin complir el seu objectiu educatiu.

Així doncs, es vol remarcar que és important que els alumnes amb dificultats d'aprenentatge formin part de l'aula ordinària de forma inclusiva, on tots participin i es relacionin entre els iguals, a més, de treballar les seves dificultats des d'un centre extern, com ara un centre psicopedagògic. Tot i això, també hem de ser conscients de les seves capacitats i fomentar un aprenentatge individualitzat en molts dels casos. Tanmateix, cal tenir en compte que és primordial la relació entre l'escola, la família i el centre psicopedagògic, atès que són tres agents educatius que donen suport a l'infant i busquen promoure un aprenentatge exitós. D'acord amb aquest aspecte, trobem a Sánchez (2011), qui exposa la importància de tractar a cada alumne de forma individual i adaptar el nostre ensenyament a les seves característiques.

A més, pel que fa a l'agent educatiu principal, és a dir, la família, aquesta és qui haurà d'estar alerta pels símptomes que poden existir i donar-se durant els primers anys de vida, i que tenen relació amb els antecedents familiars (Etchepareborda, 1989).

Pel que fa a l'objectiu general d'aquest treball que consisteix a dissenyar unes propostes de millora, s'ha tingut en compte aquelles dificultats que s'han observat al llarg de les sessions i que encara persisteixen en l'infant i que calen treballar i reforçar més.

Per tant, s'han creat exercicis de consciència fonològica i semàntica, exercicis on l'infant haurà de separar en síl·labes les diferents paraules, activitats per treballar la creativitat mitjançant exercicis que es poden fer de forma oral i/o escrita, amb la finalitat de què l'infant no es fatigui, el comú joc de memòria, però amb paraules, material per treballar la memòria visual i seqüencial, així com, material per treballar el vocabulari i la seva riquesa per comunicar-se a nivell oral i escrit.

Per acabar les propostes de millora, es dissenya unes activitats per treballar la comprensió escrita, en concret la comprensió d'enunciats, tenint en compte que presenta dificultats en la comprensió lectora, i en els enunciats, de manera que en les fitxes que realitza en el centre psicopedagògic, comet forces errors perquè no entén allò que li demanen (vegeu Annex 5).

Tanmateix, cal comentar que aquestes activitats es realitzarien alternant amb els altres materials proposats pel centre psicopedagògic, i que no calen fer-los cada dia. D'aquesta manera, cal triar quin material es fa per tal de treballar les seves dificultats, i anar escullint un o dos exercicis dels proposats per millorar.

Tot i que els resultats, des d'aquest punt de vista, han sigut satisfactoris, cal comentar algunes limitacions a l'hora de realitzar aquest treball. Així doncs, han existit algunes variables amb les quals no es comptava, però que han incidit significativament en els resultats esperats. Per començar, es fa referència al temps, atès que per tal d'obtenir uns resultats més significatius i poder aplicar les propostes de millora per treballar les dificultats encara persistents en l'infant, es necessitaria més temps d'observació i d'intervenció continuada.

Un altre fet a destacar són les dificultats que han existit a l'hora de poder intervenir amb l'infant que assisteix al centre psicopedagògic, i per tant, aplicar les propostes de millora, amb la finalitat de valorar-les i avaluar-les.

També, els resultats s'han obtingut a partir d'una mostra molt reduïda, de manera que només s'ha pogut extreure un punt de vista. Això, fa impossible la generalització dels resultats. Per tant, seria interessant realitzar altres observacions i intervencions de les activitats de millora a altres infants amb Trastorn de Lectura i en altres contextos diferents, per tal de poder tenir una visió més ajustada de la realitat.

D'altra banda, de cara a possibles millores, noves intervencions o futures investigacions, seria interessant aplicar les activitats dissenyades a l'infant al llarg d'un temps prolongat, i d'aquesta manera, valorar si influeixen positivament o negativament a què les dificultats d'aprenentatge minvin o persisteixin.

A més, una altra futura investigació, seria tenir en compte la part emocional i no només la part acadèmica de l'infant, i per tant crear material i activitats per treballar les emocions i els

sentiments, ja que ambdues parts interfereixen en el procés d'ensenyament – aprenentatge de tots els infants i/o adolescents.

Finalment, al llarg del present treball sobre l'avaluació d'una intervenció psicopedagògica en un infant amb Trastorn de Lectura, s'ha recollit quines són les seves dificultats més significatives, tot i que, cal dir, que aquestes varien en funció de l'edat de l'infant, adolescent i/o adult i del seu nivell de gravetat. Així i tot, sabem que és imprescindible una bona organització entre els diferents agents, en l'espai com en el temps, per tal d'afavorir aquests alumnes i aconseguir un bon procés d'aprenentatge.

Referències bibliogràfiques

- Aquise, E (2017). Rúbrica d'observació a l'aula per l'avaluació del desenvolupament docent. Copyright per Scribd Inc. Recuperat el 22 de gener de 2017. [Disponible a: <https://es.scribd.com/document/319679855/Rubrica-de-Evaluacion-Docente-2017>]
- American Psychiatric Association. (2003). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders. (DSM-5)*. American Psychiatric Pub. Arlington, VA: American Psychiatric Association.
- Arias, J., Granda, V., & Málaga, I. (2010). Serie Monográfica: Trastornos del aprendizaje. 3. La intervención psicopedagógica. *Revista BOL PEDIATR*, 50, 314-323.
- Asociación Americana de Psiquiatría. (2013). *Manual Diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales*. (5^a ed.) Arlington, VA: Asociación Americana de Psiquiatría.
- Bravo, L. (2011). La Dislexia: cien años después. Investigación, Antecedentes históricos y definiciones. *Psykhé*, 2(1), 95-107.
- Castles, A., & Coltheart, M. (1993). Varieties of developmental dyslexia. *Cognition*, 47(2), 149-180.
- de Catalunya, C. D. L. (2011). PRODISCAT: Protocol de detecció i actuació en la dislexia. *Ambit educatiu (Protocol for detection and management of dyslexia. Educational scope)*. Barcelona: Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya (Department of Education, Catalan Government).
- Etchepareborda, M. C. (1989). Detección precoz de la dislexia y enfoque terapéutico. *Dev Med Child Neurol*, 31, 3-13.
- Ferre, S. C. (2013). Problemas de aprendizaje: Dislexia. *Gaceta de optometría y óptica oftálmica*, (483), 24-30.
- Galaburda, A. M., & Cestnick, L. (2003). Dislexia del desarrollo. *Revista de Neurología*, 36(1), 3-9.
- Gallego, C. (2000). Aproximación histórico-conceptual a la metodología de enseñanza de la lectoescritura. In *Presentado al I Congreso Mundial de Lectoescritura, consultado el* (Vol. 25). Recuperat el 9 de desembre de 2017. [Disponible a: www.oas.org/udse/dit/Mitodoslec_.doc]

- Gayán J. (2001). La evolución del estudio de la dislexia. *Anuario de psicología/The UB Journal of psychology*, 32(1), 3-30.
- Lyon, G. R., Shaywitz, S. E., & Shaywitz, B. A. (2003). A definition of dyslexia. *Annals of dyslexia*, 53(1), 1-14.
- Magaña, M., & Ruiz-Lázaro, P. (2015). Trastornos específicos del aprendizaje. Recuperat el 12 de desembre de 2017. [Disponible a: http://dolormaspsicologa.com/wp-content/uploads/2015/10/Ps_inf_trastornos_especificos_aprendizaje.pdf
- Márquez Brenes, M. R (2009). La dislexia. *Revista digital Innovación y Experiencias Educativas*, 16, 1 – 9. Recuperat el 11 de desembre de 2017. [Disponible a: https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_16/MARIA%20DEL%20ROSARIO_MARQUEZ_1.pdf]
- Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (2012). *La atención al alumnado con dislexia en el sistema educativo en el contexto de las necesidades específicas de apoyo educativo*. Madrid: Secretaría General Técnica Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
- Sánchez, D. R. (2011). Estrategias de intervención educativa con el alumnado con dislexia. *Innovación y experiencias educativas*, 49, 1-19.
- Scarborough, H. S. (1984). Continuity between childhood dyslexia and adult reading. *British journal of psychology*, 75(3), 329-348.
- Shaywitz, B. A., Holford, T. R., Holahan, J. M., Fletcher, J. M., Stuebing, K. K., Francis, D. J., & Shaywitz, S. E. (1995). A Matthew effect for IQ but not for reading: Results from a longitudinal study. *Reading Research Quarterly*, 894-906.
- Soriano, M. F. (2004). Current Perspectives in the study of evolutionary Dyslexia. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 2(2), 1-4.

Annex 1

Entrevista a la psicopedagoga de l'infant amb dislèxia que assisteix al centre psicopedagògic.

1.- Com va iniciar l'infant al centre?

La nena rebia tractament re-educatiu en el seu domicili, però els pares estaven descontents perquè no veien cap millora respecte a les seves dificultats d'aprenentatge. És per aquest motiu, que van decidir presentar-se en aquest centre psicopedagògic per extreure altres conclusions i tractament.

2.- Quant temps porta anant al centre?

Va iniciar a l'octubre del 2017, i per tant, ara porta dos mesos aproximadament.

3.- Com definiria al pacient en trets generals?

Aquest infant és una nena de 7 anys, que cursa segon de primària, i que presenta un Trastorn de Lectura.

4.- Quina conducta es presenta?

Aquesta nena sembla que ve contenta a les sessions que es porten a terme en el centre psicopedagògic, i s'ha adaptat bé al centre. És força introvertida i no acostuma a explicar coses per voluntat pròpia, així que sempre se li ha de preguntar sobre ella i sobre què ha fet el cap de setmana.

La seva actitud vers el material és bona; treballa bé i de manera força autònoma.

5.- Quines dificultats d'aprenentatge s'han detectat?

La pacient no té introjectades les nocions espaials (ni sobre si mateixa, ni sobre el demés, ni sobre els objectes), per tant, té dificultats espaials.

La seva immaduresa grafo- perceptiva determina un excessiu esforç i cansament en la mecànica lectora. Aquest esforç descodificador fa que la lectura sigui lenta i que hi hagi errors, com metàtesi, adicions, omissions, rotacions, entre d'altres., cosa que li impedeix una adequada comprensió lectora.

6.- Aquestes dificultats estan lligades amb les característiques del Trastorn de Lectura?

Totalment lligades. Són les característiques pròpies d'un Trastorn de Lectura.

7.- Quines activitats du a terme amb l'infant en concret?

L'infant treballa exercicis d'espaiabilitat i per millorar les seves nocions espaials, exercicis de grafo- percepció, exercicis per millorar la mecànica i velocitat lectora, lectures per treballar la comprensió lectora i exercicis de raonament verbal.

8.- Realitza alguna intervenció universal, és a dir, en la que involucra a tot el grup?

L'única intervenció a nivell grupal que es fa és l'última estona de joc de les sessions, en la que es juga a un joc on participen la reeducadora i els dos nens de la taula. El joc és un premi per haver treballat durant tota la sessió, i per tant, no està directament relacionat amb les seves dificultats, encara que els jocs que tenim treballen sempre aspectes com la grafo-percepció, l'espaiabilitat, l'estratègia, el vocabulari, la memòria visual i auditiva, la velocitat de processament, etc. El joc el trien ells i no la reeducadora.

9.- Com creu que pot ajudar a l'infant com a educadora?

Estimulant les àrees immadures de l'infant, per tal de millorar les seves dificultats i aconseguir una mecànica i velocitat lectora adequada al seu grup – edat i una adequada comprensió lectora.

10.- Quina ha sigut la seva evolució? S'han observat canvis des de l'inici?

Pel que a l'esquerra i a la dreta, ha millorat força. De no tenir clar l'espaiabilitat ni entendre-ho, ara és més conscient. Tanmateix, encara dubta força i és molt insegura. A més, els exercicis d'espaiabilitat encara costen.

En relació a les confusions de les grafies b/d, encara persisteixen les dificultats però s'observa una petita millora.

Hi ha menys errors llegint, però encara continuen havent-hi molts.

Finalment, en la comprensió lectora, cal dir que li costa molt. Sempre hi ha alguna part del text que li falta explicar o entendre. No acaba mai d'entendre el text, es perd o no coneix ni entén les paraules. A més, tampoc les pregunta.

11.- Quins aspectes calen reforçar?

Cal millorar la grafo - percepció, per tal de minvar les dificultats en relació a la confusió de lleters, així com la mecànica de velocitat lectora, per millorar la lectura, i que aquesta sigui ràpida i eficaç.

Per acabar, tal com he comentat anteriorment, cal millorar i reforçar la comprensió lectora i els conceptes espaials.

12.- Com és la relació del pacient amb els seus companys de taula? Disposa d'habilitats socials desenvolupades?

La pacient és força introvertida i no mostra interès en relacionar-se ni amb la reeducadora ni amb els seus companys de taula, que, per una banda, són més grans que ella. Només hi ha la interacció exigida per la situació de joc del final de cada sessió.

13.- Creu que la família està implicada en l'evolució i aprenentatge de l'infant? S'interessen? En què se'n dóna compte?

Sí. Els pares, només començar la pacient el tractament, es van interessar en tenir contacte amb mi i em van facilitar el correu electrònic del tutor de l'infant per anar comentant l'evolució. A l'entrevista inicial amb el cap de l'equip psicopedagògic, van mostrar interès perquè em volien conèixer personalment.

14.- Quin és el feedback que realitza l'escola del pacient, a part dels resultats acadèmics? I a qui se li dona aquest feedback?

Normalment es fan unes dues visites anuals a l'escola, encara que depenent de la necessitat del pacient es poden fer més si fessin falta. Aquestes visites a l'escola es fan normalment entre el cap de l'equip del centre psicopedagògic i el tutor/a del pacient, i en alguns casos també hi és el psicòleg de l'escola.

Aquest feedback es basa en els informes que realitzo al llarg dels mesos sobre les diferents dificultats de l'infant, i com aquestes evolucionen a partir de treballar els materials proposats per ella. A més, en aquest informe apareixen aspectes com la seva actitud vers el treball i vers l'educadora, en aquest cas, jo.

15.- El centre psicopedagògic manté un contacte constant amb els pares i amb l'escola?

Sí. Estem interconnectats entre centre psicopedagògic, l'escola i els pares. Es realitzen dues entrevistes anuals entre el cap de l'equip psicopedagògic i els pares, però s'intenta haver fet la visita a l'escola just abans. Així doncs, podem posar en comú amb els pares el que s'ha parlat a l'escola i l'evolució i les dificultats que veiem en el nostre centre. Els pares sempre tenen la possibilitat de concertar entrevistes si ells ho creuen convenient, a part de les dues entrevistes esmentades anteriorment.

16.- Quin és el paper del centre psicopedagògic?

El paper del centre psicopedagògic és, en primer lloc, fer un diagnòstic al pacient, en aquest cas, aquesta nena. Després, fer una reeducació individualitzada dels processos d'aprenentatge bàsics immadurs, millorant en tot moment, l'eficàcia lectora (mecànica, velocitat, comprensió i interpretació). Paral·lelament a això, es manté un contacte amb l'escola i amb els pares per anar observant i comentant l'evolució del pacient.

Annex 2

1: Gens 2: Poc 3: Força 4: Molt

	19/12	21/12	09/01	11/01
Ha arribat puntual al centre?	4	4	4	3
Ha acabat les Feines encomanades?	2	2	3	3
S'ha esforçat?	2	2	3	2
S'ha mantingut en silenci i s'ha concentrat?	3	4	4	3
Ha llegit els enunciats?	3	3	3	3
Ha demanat ajuda?	2	3	2	3
Ha repassat la feina realitzada?	2	3	3	2
Ha seguit les instruccions de l'educadora?	4	3	3	3
Accepta les correccions de l'educadora i intenta millorar?	2	2	2	2
Observacions	<p>Ha realitzat una comprensió lectora, on després havia de completar en el text algunes paraules. A continuació, havien unes preguntes sobre el text i una petita redacció espontània però que no ha acabat.</p>	<p>Ha acabat la feina de l'altre dia però amb dificultat. En la lectura mecànica, forces confusions de la b/d i p/q. No se n'adona. Es queixa força de l'activitat, ja que no li agrada. No està motivada.</p>	<p>S'ha treballat la lectura mecànica de la b/d/p/q/g, i aquest cop ha anat millor però amb alguna confusió. S'ha realitzat un dictat i han hagut forces faltes. A més a més, s'ha observat que totes les paraules que apareix una "i", posa accent i no punt. S'ha intentat corregir copiant forces vegades.</p>	<p>Avui l'infant estava força distreta, i no s'ha treballat gaire. S'han treballat unes historietes, que havia d'ordenar, i després explicar oralment, i finalment per escrit.</p>

	16/01	18/01	23/01	25/01
Ha arribat puntual al centre?	X	4	4	3
Ha acabat les Feines encomanades?	X	2	3	3
S'ha esforçat?	X	2	2	2
S'ha mantingut en silenci i s'ha concentrat?	X	3	3	2
Ha llegit els enunciats?	X	3	2	3
Ha demanat ajuda?	X	4	3	3
Ha repassat la feina realitzada?	X	2	2	3
Ha seguit les instruccions de l'educadora?	X	2	3	3
Accepta les correccions de l'educadora i intenta millorar?	X	1	2	2
Observacions	Avui no ha vingut perquè estava esquiant.	Fitxa on apareix el cos humà i ha d'assenyalar la dreta i l'esquerra. És amb castellà i no sap quina és la D/E. Un cop l'educadora li explica, fa bé la fitxa. Fitxa d'orientació espacial, que li ha costat. L'educadora l'ha intentat corregir, però l'infant no accepta que s'hagi equivocat, i intenta discutir-ho. Es queixa d'aquesta fitxa, però l'educadora li diu que ho treballen força perquè té dificultats. Velocitat lectora de paraules tallades. Ha tardat 3'0". Confon força la "a" amb la "o", i la "a" amb la "g". S'inventa paraules.	Fitxa d'orientació espacial (figures simètriques). Al principi no ho ha entès, però després ho ha fet correctament. Ha tardat molt. Velocitat lectora de b/d/p/q/g i ha fet 3 errors. Després havia de trobar totes les "b", i ha tardat 50'' i no ha fet cap omissió. Després, havia de buscar la "d", i ha tardat 57'' i ha fet una omissió. Fitxa de taxar la "q", "pa", "b", i "d". L'educadora li ha hagut de preguntar quina era cada una d'elles, perquè l'infant no sabia per on començar.	Comprensió lectora, amb català, i a l'hora d'explicar el que havia llegit, ens hem donat compte que moltes coses no les entenia. Completar paraules del text i en algunes ha tingut força dificultat. Després, preguntes que li han costat molt, ja que no entenia que havia de posar. A més, havia de dibuixar unes vinyetes que expliqués la història.

	30/01	01/02	06/02	08/02
Ha arribat puntual al centre?	4	4	4	4
Ha acabat les Feines encomanades?	2	3	4	3
S'ha esforçat?	3	2	3	2
S'ha mantingut en silenci i s'ha concentrat?	4	3	4	3
Ha llegit els enunciats?	4	4	4	3
Ha demanat ajuda?	3	3	3	3
Ha repassat la feina realitzada?	3	2	2	2
Ha seguit les instruccions de l'educadora?	4	3	4	3
Accepta les correccions de l'educadora i intenta millorar?	3	2	3	2
Observacions	<p>Feina de l'altre dia de dibuixar unes vinyetes i contestar unes preguntes que li faltaven. Fitxa amb castellà de la "u" i la "n" per tal de distingir-les i l'ha fet molt bé. Finalment, ha fet un dictat, però moltes paraules les escrivia amb "b" en comptes de "v", i això que les havia treballat uns minuts abans. Tot i així, els exercicis els ha fet bé.</p>	<p>Lectura amb manòmetre: la primera vegada amb una velocitat lenta. La segona, més ràpid, però repeteix una línia (se n'adona). Amb temps, la primera vegada ha tardat 44''. La segona vegada, 50'' i ha canviat paraules. S'ha calculat quantes paraules llegia amb 30'' i han sigut: 43 paraules, mentre que la segona vegada han sigut 42 paraules. Preguntes sobre E/D, i ho ha fet bé. Sobre els objectes no ho sap dir, i menys quan es posa dreta.</p>	<p>Fitxa d'orientació espacial, i malgrat que estava força bé, ha tingut moltes dificultats, ja que no sabia imaginar-se les figures en un altre espai. Després, ha treballat una fitxa, on havia de taxar totes les "q" que trobava, i a més a més, ha fet diversos exercicis de comprensió escrita que consistien en seguir unes instruccions que treballaven la lateralitat i espacialitat. Els ha fet bé.</p>	<p>Fitxa d'orientació espacial amb errors, i els ha hagut de corregir però li ha costat detectar-los. Fitxa per treballar la "o" oberta i tancada. La consciència fonològica li presenta moltes dificultats. Finalment, ha treballat la "u". Molt bé.</p>

	13/02	15/02	19/02	22/02
Ha arribat puntual al centre?	4	3	4	4
Ha acabat les Feines encomanades?	4	2	3	3
S'ha esforçat?	4	2	2	3
S'ha mantingut en silenci i s'ha concentrat?	3	3	3	3
Ha llegit els enunciats?	4	3	2	2
Ha demanat ajuda?	4	3	3	4
Ha repassat la feina realitzada?	4	3	3	4
Ha seguit les instruccions de l'educadora?	3	2	4	4
Accepta les correccions de l'educadora i intenta millorar?	3	3	3	3
Observacions	<p>Lectura mecànica de la "b" i la "g": ho ha fet amb el manòmetre i no s'ha equivocat. Assenyalar la síl·laba "bo" i ha tardat 42'' però ho anava seguint amb el dit.. Amb la síl·laba "ga" ha tardat 1'07 '' i ha fet una omissió.</p> <p>Preguntes sobre E/D. Avui se li canvia de posició. Dificultats sobre els altres costat està qui, hi ha molta confusió.</p> <p>Després, ha fet fitxes de taxar les "q, pa, b i d". Ho ha fet bé.</p>	<p>Ha començat una lectura sobre el raïm. Un cop l'ha llegit, l'educadora li ha preguntat de què anava, i l'infant ho ha explicat per sobre, deixant-se aspectes molt importants, ja que l'educadora havia de preguntar constantment.</p> <p>Després, havia d'omplir una fitxa amb paraules del text, i ha fet moltes omissions i errors. No ha acabat la comprensió lectora.</p>	<p>Comprensió lectora de l'altre dia. En general bé, moltes dificultats.</p> <p>Velocitat lectora de paraules tallades. Forces errors. Ha tardat 2'38''</p> <p>Fitxa per treballar la "u" i la "n", on havia de trobar errors en les paraules. Aquest exercici l'ha fet bé</p> <p>A més a més, a l'hora de subratllar i encercles les "u i n", el principi ho bé, però després ha canviat l'ordre.</p>	<p>Lectura de paraules soltes, amb manòmetre.</p> <p>Confon paraules. Amb temps, 58' però ha seguit amb el dit. La segona ha tardat 50''. Canvis de paraules. Amb 30 segons llegeix 42 paraules. La segona vegada, 45 paraules.</p> <p>Fitxes per treballar la lateralitat. L'ha fet bé.</p>

	27/02	01/03	06/03	08/03
Ha arribat puntual al centre?	3	4	4	4
Ha acabat les Feines encomanades?	3	2	3	2
S'ha esforçat?	3	2	3	2
S'ha mantingut en silenci i s'ha concentrat?	2	2	3	3
Ha llegit els enunciats?	2	3	3	2
Ha demanat ajuda?	3	2	1	2
Ha repassat la feina realitzada?	3	2	2	2
Ha seguit les instruccions de l'educadora?	3	2	2	3
Accepta les correccions de l'educadora i intenta millorar?	3	1	1	2
Observacions	<p>Lectura mecànica de "b, d, g, p", és a dir, síl·labes. Lectura amb manòmetre i ha confós forces vegades b d i p q. Assenyalar la síl·laba "be" amb temps, i ha tardat 52'' i cap error. La síl·laba "pa" i ha tardat 47'' sense cap error.</p> <p>Lectura paraules tallades, amb forces confusions. Ha tardat 3'40''.</p> <p>Fitxa d'orientació especial, amb dificultats perquè no entenia un exercici.</p> <p>Fitxa discriminació de sons vocàlics.</p>	<p>Fitxa de taxar els números que són iguals a l'exemple. Bé.</p> <p>Historietes: ordenar cartolines de manera que tinguin un sentit. Una vegada li explica a l'educadora, s'observa que no té sentit perquè ha girat dues accions.</p> <p>Després, ha hagut d'escriure-ho, i ha fet massa punts i no posa conjuncions (i). Es deixa lletres a les paraules, i repeteix moltes vegades el mateix subjecte. Els errors que li comenta l'educadora no els accepta, s'excusa massa.</p>	<p>Comprensió lectora. Ha hagut d'explicar de què anava a l'educadora. Ho ha explicat molt per sobre, i havia coses i paraules que no entenia. Això provoca poca comprensió. Quan l'educadora li pregunta l'infant dubta molt i no les sap.</p> <p>Els primers exercicis no els sap fer. No pregunta.</p> <p>Avui s'observa que està molt distreta.</p>	<p>Fitxa de raonament verbal, que tractava de treballar les cinc vocals. No l'ha acabat. Força dispersa.</p> <p>Fitxa d'orientació espacial: molts errors per no fixar-se.</p>

	13/03	15/03	20/03	22/03
Ha arribat puntual al centre?	4	4	4	4
Ha acabat les Feines encomanades?	2	3	3	2
S'ha esforçat?	1	3	2	2
S'ha mantingut en silenci i s'ha concentrat?	1	3	3	2
Ha llegit els enunciats?	2	3	3	2
Ha demanat ajuda?	1	2	2	2
Ha repassat la feina realitzada?	1	3	3	3
Ha seguit les instruccions de l'educadora?	2	3	2	3
Accepta les correccions de l'educadora i intenta millorar?	2	3	2	2
Observacions	<p>Comprensió d'enunciats, on ha d'emparellar un dibuix amb una frase correcta. No ha llegit l'enunciat i ho ha fet malament perquè li demanava que dibuixés unes instruccions i ella pensava que havia d'assenyalar la frase correcta con la fitxa anterior. Acabar fitxa de les vocals de l'altre dia. Moltes dificultats en trobar les vocals que van bé, ja que no les prova totes.</p>	<p>Fitxa d'orientació espacial. No ho entenia i tampoc ha preguntat. L'educadora li ha hagut d'explicar. Lectura de paraules tallades. Ha tardat 4'4". Preguntes sobre E/D. Sobre ella mateixa, força bé. Sobre els altres molt millor. Sobre els objecte, bé. Tanmateix, molt insegura, dubta molt. Fitxa de veure en les frases els errors i corregir-los, l'ha fet bé.</p>	<p>Fitxa de recuperació de la lateralitat, on treballa D/E. L'ha fet bé. Lectura mecànica amb manòmetre, forces errors. La primera vegada ha tardat 57" però ha confós paraules. La segona vegada, 58" però molts més errors. Amb 30" llegeix 35 paraules, i la segona vegada 40 paraules. Continuen els errors.</p>	<p>Comprensió lectora. A l'hora d'explicar-ho moltes dificultats. Omplir el text amb paraules que falten, hi ha algunes que no les sap perquè no ha entès la lectura. Alguns errors. Ha fet algun exercici més i estava bé però no ho ha acabat.</p>

	27/03	03/04	05/04	10/04
Ha arribat puntual al centre?	4	4	2	4
Ha acabat les Feines encomanades?	4	4	4	2
S'ha esforçat?	3	3	3	3
S'ha mantingut en silenci i s'ha concentrat?	1	3	4	4
Ha llegit els enunciats?	2	3	3	3
Ha demanat ajuda?	2	3	4	1
Ha repassat la feina realitzada?	3	2	3	4
Ha seguit les instruccions de l'educadora?	3	3	4	4
Accepta les correccions de l'educadora i intenta millorar?	3	3	3	4
Observacions	<p>Ha acabat la comprensió lectora de l'altre dia que li faltaven alguns exercicis. En algun d'ells per no llegir l'enunciat l'ha fet malament. Estava força despistada avui.</p> <p>Fitxa d'atenció i concentració, on havia d'assenyalar els dibuixos que eren iguals. L'ha fet bé però no entenia l'enunciat.</p>	<p>E/D sobre ella mateixa, sobre els altres i sobre els objectes. Ho ha fet molt bé, només ha tingut un error.</p> <p>2 fitxes comprensió escrita. Estaven bé.</p> <p>Lectura mecànica de síl·labes (p,d,g,b). La primera lectura amb el manòmetre bé, sense errors.</p> <p>Assenyalar la síl·laba bo, i ha tardat un 1' 15'' i ha fet una omissió.</p> <p>La síl·laba qu, i ha tardat 46'' i una omissió.</p> <p>Fitxa d'inversions de la q i la pa, on s'havia de taxar les correctes i les ha fet bé.</p>	<p>Fitxa de grafo-percepció, on ha de distingir lletres semblants com ara la "m" i la "n".</p> <p>Dos errors. La resta bé.</p> <p>Lectura mecànica de paraules. Alguns errors i confon paraules.</p> <p>Ha tardat 1'40'' amb forces errors.</p> <p>La segona, ha tardat 1'20'' amb molts errors.</p> <p>Lectura malament.</p> <p>Amb 45 segons ha llegit 53 paraules.</p>	<p>Comprensió lectora. Quan ho explica, força bé, però s'ha deixat coses.</p> <p>Omplir paraules del text molt bé.</p> <p>En als altres exercicis, forces dificultats, sobretot, en aquell que ha de copiar una frase del text, ja que no sabia exactament què havia de copiar.</p> <p>El resum del conte de manera escrita, força be. No ha acabat la feina.</p>

	12/04	17/04	19/04	24/04
Ha arribat puntual al centre?	4	4	4	4
Ha acabat les Feines encomanades?	3	4	3	3
S'ha esforçat?	3	3	3	3
S'ha mantingut en silenci i s'ha concentrat?	4	2	3	3
Ha llegit els enunciats?	2	3	2	3
Ha demanat ajuda?	3	3	2	2
Ha repassat la feina realitzada?	3	3	4	2
Ha seguit les instruccions de l'educadora?	4	4	4	3
Accepta les correccions de l'educadora i intenta millorar?	3	4	4	3
Observacions	<p>Fitxa comprensió lectora. Forces faltes d'ortografia a l'hora d'explicar de què tracta el text.</p> <p>Fitxa de grafo-percepció, on ha de copiar unes figures complexes i memoritzar-les. Ho ha fet molt bé.</p> <p>Fitxes diferències. Dificultats en trobar algunes .</p> <p>Fitxa d'escriure paraules que comencin per una lletra determinada. Molta dificultat, a més, ha estat molta estona.</p>	<p>Preguntes E/D. Moltes confusions, Lectura mecànica de les síl·labes (t, s, d). Lectura amb manòmetre bé.</p> <p>Assenyalar amb temps la síl·laba SE, ha tardat 46'' i una omissió. Assenyalar la síl·laba TO ha tardat 35'' i una omissió.</p> <p>Fitxa de grafo-percepció, on es treballen les inversions de la b i la d. Molt bé.</p> <p>Lectura mecànica de paraules. Ha tardat 5'30''. Forces errors i força lenta.</p>	<p>Fitxa de grafo-percepció. Forces errors en trobar la paraula que està malament.</p> <p>Confon paraules que s'assemblen. Assenyalar la "m" i la "n" en un text, ha fet moltes omissions.</p> <p>El dictat ha fet forces faltes d'ortografia i ha escrit moltes paraules juntes.</p> <p>Fitxa de grafo-percepció, on ha de trobar i enumerar 10 figures iguals. Moltes dificultats,</p>	<p>Fitxa de grafo-percepció que va començar l'altre dia. Ha tardat força temps. Bé.</p> <p>Fitxa de lectoescriptura de la b i la d. Molt bé. Algun exercici no l'ha entès per l'enunciat, però després ho ha fet bé.</p> <p>Preguntes D/E. Alguna confusió sobre ella mateixa, i algun error.</p>

Annex 3

1.- Fomenta un ambient de respecte i proximitat

En aquesta rúbrica s'intenta avaluar si la re-educadora es comunica de manera respectuosa amb l'infant i si li transmet seguretat i cordialitat al llarg de les sessions. A més a més, s'avaluarà si aquesta mostra atenció a les necessitats afectives de l'alumne i li dona resposta. Així doncs, aquests seran alguns dels aspectes que s'observaran.

Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell IV
<p>La re-educadora utilitza un llenguatge i un to poc respectuós amb l'infant, així com, irònic i insultant, de manera que transmet una sensació de burla i/o menyspreu.</p>	<p>La re-educadora acostuma a ser respectuosa, però es comunica de manera força freda i distant. Tot i que utilitza un llenguatge respectuós, no mostra interès ni preocupació per crear un vincle i donar seguretat a l'infant. Acostuma a ser freda i indiferent i no aconsegueix crear un entorn proper i càlid que doni seguretat a l'infant.</p>	<p>La re-educadora es mostra respectuosa i empàtica, durant la major part de les sessions, amb l'infant. La major part del temps, utilitza un llenguatge adequat evitant la utilització de qualsevol manifestació verbal que transmeti menyspreu cap a l'infant. A més a més, l'infant i la re-educadora són respectuoses entre si en la major part de la sessió. Sovint, realitza una pràctica d'escolta atenta i utilitza una comunicació apropiada a l'edat i a les característiques de l'infant. Finalment, si aquest mostra necessitats afectives, la major part del temps, la re-educadora es mostra comprensiva i empàtica.</p>	<p>La re-educadora es mostra sempre respectuosa, i transmet seguretat i cordialitat. Sempre utilitza un llenguatge adequat evitant la utilització de qualsevol manifestació verbal que transmeti menyspreu cap a l'infant. A més a més, l'infant i la re-educadora són respectuoses entre si durant totes les sessions. Aquesta, sempre, està atenta i utilitza una comunicació apropiada a l'edat i a les característiques de l'infant. Finalment, si aquest mostra necessitats afectives, sempre i al llarg de totes les sessions, la re-educadora es mostra comprensiva i empàtica.</p>

2.- Regula de manera positiva el comportament de l'infant

Com a professionals de l'educació cal tenir en compte les expectatives de comportament, així com, les normes de convivència. D'aquesta manera, la re-educadora ha de prevenir un comportament inadequat i redirigir-la mitjançant unes estratègies positives que afavoreixin el comportament i permetin una bona sessió de re-educació.

Alguns dels aspectes que s'observaran i s'avaluaran en aquesta rúbrica són, en primer lloc, les diferents estratègies que utilitza la re-educadora per regular el comportament de l'infant i el respecte per les normes socials, i, en segon lloc, s'observarà el clima de les sessions de re-educació.

Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell IV
Utilitza mecanismes coercitius per prevenir o controlar el comportament inadequat i/o inapropiat de l'infant, és a dir, mitjançant crits, intimidacions, amenaces com que un cop acabada la sessió no jugaran, per tal de controlar la conducta de l'infant. O d'altra banda, no intenta redirigir la conducta inapropiada del pacient, de manera que la situació de l'aula es torna caòtica, i no és l'entorn més apropiat per treballar.	Per prevenir o redirigir un comportament inapropiat, la re-educadora, la majoria de vegades, utilitza mecanismes positius i no coercitius, però no és eficaç a l'hora de fer-ho. A més, la sessió es desenvolupa de manera poc fluida, amb interrupcions i contratemps que impedeixen realitzar les activitats proposades. O d'altra banda, per tal de prevenir o redirigir comportaments inapropiats, la re-educadora utilitza, la majoria de vegades, mecanismes i/o estratègies negatives però mai utilitza mecanismes coercitius.	Per prevenir o redirigir un comportament inapropiat, la majoria de cops la re-educadora utilitza mecanismes positius. Així doncs, mai fa ús d'estratègies coercitives i és coherent amb les normes establertes. La major part de la sessió es desenvolupa de forma fluida, sense interrupcions ni contratemps. Tanmateix, s'observen moments en què hi ha dificultat per seguir amb les activitats proposades.	Per prevenir o redirigir un comportament inadequat, la re-educadora, sempre, utilitza mecanismes positius, i mai fa ús d'estratègies coercitives. A més a més, és coherent amb les normes establertes. Tota la sessió es desenvolupa de forma fluida sense interrupcions ni contratemps. La fluïdesa de la sessió permet avançar positivament les diferents activitats d'aprenentatge.

3.- Involucra a l'infant, activament, en el procés d'aprenentatge.

Aconsegueix una participació activa per part de l'infant, i que mostri interès al llarg del procés d'ensenyament – aprenentatge, així com, que sigui conscient de les seves dificultats i punts forts, per tal de donar importància allò que aprèn.

D'aquesta manera, alguns els aspectes a observar en aquesta rúbrica són, en primer lloc, la participació en les activitats de totes les sessions i, en segon lloc, la comprensió del sentit, importància i/o utilitat d'allò que s'aprèn.

Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell IV
Durant les sessions, l'infant presenta una escolta passiva i executa les activitats proposades per la re-educadora sense ganes ni motivació. Els senyals d'avorriment són freqüents, com per exemple, badallar, distraccions o manca de participació i/o no preguntar allò que no entén.	A vegades, l'infant es mostra participatiu, però només en moments puntuals al llarg de la sessió. Així doncs, la re-educadora aconsegueix captar l'atenció del pacient en moments puntuals.	La re-educadora aconsegueix involucrar activament a l'infant en les activitats proposades i en la major part de totes les sessions. D'aquesta manera, en la major part del temps, es mostra atent i interessat per les activitats a realitzar al llarg de gran part de la sessió.	La re-educadora aconsegueix involucrar activament a l'infant en les activitats proposades al llarg de totes les sessions. A més, fomenta que aquest compregui allò que està aprenent i li doni un sentit. Al llarg de les sessions, l'infant es mostra atent, participatiu i interessat en les activitats. Tanmateix, si en algun moment perd l'interès o no escolta, la re-educadora ho nota i intenta involucrar-lo de nou a les activitats. Finalment, aquesta busca que l'infant reflexioni sobre el procés d'aprenentatge i que valori la seva importància.

4.- Maximitza el temps dedicat a l'aprenentatge.

La re-educadora utilitza de manera eficient el temps, aconseguint que al llarg de les sessions l'infant es mantingui ocupat en les tasques d'aprenentatge que es proposen.

Així doncs, en aquesta rúbrica s'observarà i s'avaluarà:

- El temps de la sessió dedicat a les activitats relacionades amb els propòsits de l'aprenentatge.
- La fluïdesa amb què la re-educadora gestiona les transicions entre activitats.

Monitoratge i adequada distribució del temps durant les sessions.

Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell IV
La major part del temps de les sessions, la re-educadora destina el temps a tasques alienes o secundàries a les activitats d'aprenentatge, com per exemple, buscar material sense tenir-ho preparat, parlar excessivament sobre altres temes, endreçar l'espai de treball, entre d'altres.	Almenys, durant la meitat de temps de les sessions, l'infant realitza activitats d'aprenentatge que es relacionen amb les seves dificultats i/o necessitats educatives. Tanmateix, es perd temps en les transicions entre activitats o perquè l'infant està distret en tasques que clarament no aporten als propòsits d'aprenentatge.	Durant bona part de les sessions, l'infant realitza activitats d'aprenentatge que es relacionen amb les seves dificultats i/o necessitats educatives. La majoria de vegades, les transicions entre una activitat i una altra són eficients i fluïdes de manera que serveixin per preparar-se per la pròxima activitat.	Durant gran part de les sessions, l'infant realitza activitats destinades a millorar les seves dificultats d'aprenentatge. Totes les transicions entre una activitat i una altra, són fluïdes i eficients, respectant en tot moment, el ritme de treball de l'infant. La re-educadora monitoritza permanentment els temps en què les activitats han de completar-se i aconseguir un tancament adequat de la sessió.

5.- Fomenta el raonament, la creativitat i el pensament crític.

Com a re-educadors és important fomentar el raonament, la creativitat i el pensament crític en l'infant, proposant activitats d'aprenentatge que estimulin la formulació creativa d'idees i/o productes propis i l'estimulació d'estratègies.

D'aquesta manera, alguns dels aspectes a considerar en aquesta rúbrica són:

- La mesura en què les activitats que proposa la re-educadora al llarg de les sessions promouen el raonament, la creativitat i el pensament crític.
- La qualitat de la gestió que la re-educadora realitza aquestes activitats.

Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell IV
<p>El procés d'aprenentatge està destinat a què l'infant aprengui de manera reproductiva i memorística al llarg de totes les sessions, com per exemple, realitzant únicament exercicis mecànics.</p> <p>A més a més, la re-educadora planteja preguntes retòriques, és a dir, no s'espera la resposta de l'infant, o busca que aquest contesti de manera afirmativa o negativa, sense proporcionar informació ni estimular el raonament.</p>	<p>Algunes de les activitats plantejades per la re-educadora són obertes i podrien fomentar el raonament, la creativitat, i el pensament crític. Tanmateix, quan apareixen respostes divergents, la re-educadora les evita i no les aprofita. Així doncs, provoca que les intervencions s'ajustin al que ella espera pel desenvolupament de les activitats d'aprenentatge.</p>	<p>Almenys una activitat és oberta i la re-educadora ho gestiona de manera efectiva per tal de fomentar la creativitat, raonament i pensament crític, de manera que l'infant proposi idees pròpies i desenvolupi diferents estratègies.</p> <p>Es pot realitzar de manera que l'infant hagi d'identificar o explicar les seves formes de pensar i actuar, prendre decisions i argumentar el perquè. A més a més, es poden treballar llibres i/o fitxes per fomentar la creativitat.</p>	<p>Durant gran part de les sessions, les activitats plantejades són obertes i la re-educadora les gestiona de manera que fomenti la creativitat, el raonament i el pensament crític, promovent que els pacients desenvolupin les seves pròpies idees o productes, estableixin relacions conceptuals, comprendre principis o desenvolupar estratègies. Pot fer-ho a través de tasques que permetin als infants identificar o explicar les seves formes de pensar o les seves accions, comparar o contrastar idees, argumentar una postura, prendre decisions, resoldre problemes nous, desenvolupar un producte original, predir situacions o plantejar conjectures o hipòtesis, entre d'altres.</p>

6.- *Avalua el progrés dels aprenentatges per adequar l'ensenyament i per retro-alimentar a l'infant.*

És important que els re-educadors acompanyin als pacients en el procés d'aprenentatge al llarg de les sessions, i a partir d'aquí, proporcionar-li una retro-alimentació detallada i adequada a les activitats segons les necessitats educatives detectades.

D'aquesta manera, en aquesta rúbrica s'analitzarà:

- El tipus de monitoratge del treball del pacient i si avança al llarg de les sessions.
- La qualitat de retro-alimentació que la re-educadora ofereix: eficient, detallada, elemental, necessària i/o incorrecte.

L'adaptació de les activitats a partir de les necessitats educatives de l'infant.

Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell IV
<p>En primer lloc, la re-educadora limita les oportunitats en les quals poden plantejar els dubtes.</p> <p>En segon lloc si els pacients donen una resposta equivocada, la re-educador els castiga sense aprofitar l'oportunitat d'aprenentatge.</p> <p>Dóna una retroalimentació incorrecta.</p>	<p>La re-educadora monitoritza de forma bàsica els nivells de comprensió, avenços i/o dificultats dels aprenentatges de l'infant.</p> <p>Davant les necessitats educatives de l'infant, aquesta ofereix una retroalimentació elemental.</p>	<p>La re-educadora monitoritza de forma bàsica a l'infant, i ofereix una retroalimentació detallada, i adapta les activitats a les necessitats de l'infant.</p> <p>Així doncs, davant les necessitats, la re-educadora ofereix una resposta pedagògica adequada. A més a més, aquesta monitoritza de forma activa els nivells de comprensió, avenços i dificultats d'aprenentatge.</p>	<p>La re-educadora monitoritza de forma activa i la major part del temps ofereix una retroalimentació detallada.</p> <p>Adapta les activitats segons les necessitats educatives de l'infant, així com, ofereix una resposta pedagògica adequada.</p>

7.- Executa les sessions de manera que el propòsit és clar, les activitats estan relacionades amb aquest propòsit i realitza un tancament que fa referència a aquest.

Aconsegueix que els infants comprenguin el propòsit de les sessions a través d'activitats proposades i del tancament de la sessió.

En aquesta rúbrica, s'observarà i s'avaluarà que:

- La re-educadora fa explícit el propòsit de les sessions de manera comprensiva pels infants.
- S'observen activitats plantejades.
- Les activitats es troben alineades al propòsit de les sessions.

La re-educadora realitza un tancament de les sessions que fan referència al propòsit de les activitats.

Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell IV
<p>La re-educadora improvisa diferents activitats que no tenen relació amb el propòsit de què l'infant assisteixi al centre psicopedagògic, ni en tractar les diferents dificultats.</p> <p>Demana que els pacients llegeixin un conte i que realitzin un dibuix lliure, sense relacionar cap activitat.</p>	<p>La re-educadora no especifica el propòsit de les sessions en cap moment com tampoc fa menció de la seva finalitat.</p> <p>Les activitats han sigut plantejades per la re-educadora.</p> <p>Finalment, un cop acabada l'hora, aquesta no realitza un tancament.</p>	<p>La re-educadora comunica la finalitat de les sessions amb un llenguatge clar, coherent i comprensible.</p> <p>La majoria de les sessions estan orientades a desenvolupar el propòsit de minvar les dificultats d'aprenentatge que presenta l'infant.</p> <p>La re-educadora tracta de fer un tancament, però es limita a repassar les activitats sense fer referència al propòsit i utilitza les preguntes de metacognició sense aprofundir en elles.</p>	<p>La re-educadora comunica a l'infant el propòsit de les sessions amb un llenguatge clar, coherent i comprensible.</p> <p>Les activitats estan orientades, sempre, a desenvolupar el propòsit de minvar les dificultats d'aprenentatge que presenta l'infant.</p> <p>La re-educadora realitza un tancament de la sessió fent referència a les activitats realitzades i al propòsit pedagògic en aquestes.</p>

8.- Realitza un ús pedagògic adequat dels materials i recursos.

Utilitza materials tenint en compte l'assoliment dels aprenentatges previstos per la sessió, així com, les característiques de l'infant.

Els aspectes que s'observaran i s'avaluaran són:

- El criteri de la re-educadora per seleccionar els materials psicopedagògics més adequats que responguin a les necessitats educatives i a les dificultats d'aprenentatge.
- La pertinença dels materials en funció de les característiques del pacient.
- La facilitat donada pel docent perquè l'infant faci ús adequat dels materials i recursos.

Nivell I	Nivell II	Nivell III	Nivell IV
La re-educadora encomana que l'infant realitzi diferents activitats sense utilitzar materials que ajudin i fomentin la interiorització dels continguts, limitant-se a explicar el tema.	La re-educadora utilitza recursos i materials, però aquests no són adequats per l'assoliment dels propòsits de les sessions, ja que només tracten la temàtica abordada de manera general, o fan una petita referència. Els recursos i materials no consideren les característiques ni les formen en què l'infant aprengui.	La re-educadora utilitza, en la majoria de les sessions, recursos i materials, i aquests són adequats a la finalitat de les sessions, i no contenen elements que distreuen. Els recursos i materials tenen en consideració quasi totes les característiques de l'infant (cultura, llenguatge, desenvolupament cognitiu, entre d'altres). Aquests materials són pertinents al propòsit de les sessions, però la re-educadora no facilita l'accés de l'infant.	La re-educadora utilitza sempre recursos i materials, i aquests són adequats a la finalitat de les sessions, i no contenen elements que distreuen. Els recursos i materials consideren totes les característiques de l'infant. Aquests recursos i materials són suficients en quantitat, segurs de manipular i la re-educadora ha previst com serà l'ús d'aquests per tal que es doni el procés d'aprenentatge.

Nota. Adaptació d'una rúbrica d'avaluació docent. Copyright 2017 per Scribd Inc.

Annex 4

Temporalització de l'observació de les intervencions de re-educació

A continuació, es mostren els dies en els que s'ha dut a terme l'observació de les intervencions amb l'infant amb dislèxia. Les icones més fosques fan referència als dies en que es va realitzar l'observació, des del desembre del 2017 fins l'abril del 2018.

Desembre 2017

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Gener 2018

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Febrer 2018

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

Març 2018

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Abril 2018

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Annex 5

Nom de l'activitat: Llistat de paraules.

Objectiu: afavorir l'adquisició de la lectoescriptura i potenciar la descodificació de les paraules que es llegeixen per treballar la consciència fonològica i semàntica.

Modalitat: Individual

Metodologia: Es tracta de confeccionar llistats de paraules de dificultat creixent i inclús, sense significat. En cada una de les parelles, hi haurà una paraula que estarà ben escrita, i l'altra tindrà una errada. Es demana a l'infant que comenci a llegir, insistint que pensi bé les paraules abans de dir-les, deixant endarrere el temps que tardi. Es registrarà el nombre de paraules llegides en dos minuts, així com, el temps que ha tardat en llegir tota la pàgina. Partint d'aquest nivell de base, es reforçarà la reducció de nombres d'errors i, al mateix temps, la lectura d'un major nombre de paraules.

A continuació, s'exposa un exemple de les fitxes que es poden emprar en aquesta activitat.

Abuela	Atuela
Mesa	Meza
Catefera	Cafetera
Gatón	Ratón
Andador	Candador
Disco	Lisco
Catiseta	Camiseta
Furgoneta	Fregoneta
Teléfono	Teletono
Lamtara	Lámpara
Pecera	Petera
Camioneta	Camiopeta
Hermano	Fermano
Coche	Toche
Televisión	Tetevisión

Ambulancia	Ambutancia
Cormina	Cortina
Ordenador	Ordenator
Manta	Manfa
Flomero	Florero
Pañuedo	Pañuelo
Bocamillo	Bocadillo
Camisa	Camida
Malabaza	Calabaza
Peñeco	Muñeco
Vamarote	Camarote
Bolígrafo	Bonigrafo
Lapatilla	Zapatilla
Plancha	Blancha
Estuche	Esmuche

Silla	Tilla
Carretera	Carremera
Reloj	Reboj
Fotografía	Folografía
Sofá	Soma
Verde	Verbe
Mablero	Tablero
Cantante	Camtante
Presentador	Prementador
Unsano	Gusano
Medusa	Cedusa
Botas	Totas
Pantalón	Mantalón
Ballena	Callena
Ciudad	Quidad

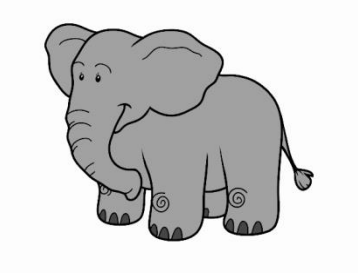
Nom de l'activitat: Creem noves paraules.

Objectiu: Fomentar una bona pronunciació d'aquelles síl·labes, on presenta més dificultat i confusió. A més a més, hi ha una part dels exercicis, on es fomenta la creativitat.

Modalitat: Individual.

Metodologia: Es tracta de confeccionar, a partir d'una imatge, un seguit de preguntes, on es treballaran les síl·labes i la separació d'aquestes, així com, la creativitat, a partir d'inventar-se un nou significat amb les noves síl·labes donades. Aquestes fitxes es poden repartir en diferents dies, per tal que l'infant treballi aquest material de manera progressiva.

Fitxa 1:

Escriu el nom de la paraula representada en la imatge.

Divideix la paraula en síl·labes.

Escriu la paraula eliminant la segona síl·laba

Inventa un significat per aquesta nova paraula

Fitxa 2:

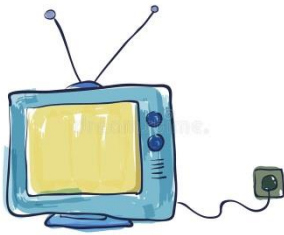
Escriu el nom de la paraula representada en la imatge.

Divideix la paraula en síl·labes.

Escriu la paraula eliminant la primera síl·laba

Inventa un significat per aquesta nova paraula

Fitxa 3:

Escriu el nom de la paraula representada en la imatge.

Divideix la paraula en síl·labes.

Escriu la paraula eliminant l'última síl·laba

Inventa un significat per aquesta nova paraula.

Fitxa 4:

Escriu el nom de la paraula representada en la imatge.

Divideix la paraula en síl·labes.

Escriu la paraula eliminant la tercera síl·laba

Inventa un significat per aquesta nova paraula.

Fitxa 5:

Escriu el nom de la paraula representada en la imatge.

Divideix la paraula en síl·labes.

Escriu la paraula eliminant la tercera síl·laba

Inventa un significat per aquesta nova paraula.

Fitxa 6:

Escriu el nom de la paraula representada en la imatge.

Divideix la paraula en síl·labes.

Escriu la paraula eliminant la tercera síl·laba

Inventa un significat per aquesta nova paraula.

Nom de l'activitat: Deixem enlaire la nostre imaginació

Objectiu: motivar i desenvolupar la capacitat creativa de l'infant, així com, la imaginació.

Modalitat: Individual

Metodologia: es confeccionen diferents preguntes, que busquen fomentar la creativitat i la imaginació. Aquests exercicis es poden fer de forma oral i/o escrita, amb la finalitat de què l'infant no es fatigui. A més, tots els exercicis no s'han de fer tot en un mateix dia, sinó que s'han de repartir en diferents dies i escollir un parell per fer en un dia.

A continuació, s'observen alguns dels enunciats a realitzar amb l'infant.

- 1.- Escribeu 10 paraules que comenci amb la lletra M.
- 2.- Escribeu 10 objectes que continguin el color vermell.
- 3.- Escribeu 10 paraules que rimin amb sol.
- 4.- Escull 3 paraules de la pregunta anterior i inventa't un nou significat.
- 5.- Escribeu 10 paraules que continguin la lletra C.
- 6.- Escribeu 10 paraules que acabin amb la lletra L.
- 7.- Escribeu 5 paraules que comencin amb la S i acabin amb la A.
- 8.- Escribeu 20 coses que pots trobar en una casa.
- 9.- Escribeu 20 noms de nena.
- 10.- Escribeu 20 noms de nen.

- 11.- Escribe 15 animales que tengan 4 patas.
- 12.- Inventa't un significado nuevo para estas palabras: gasolina, silla, montaña.
- 13.- Escribe i/o inventa 3 palabras que tengan las siguientes sílabas: ba, le, ma, po, ca, mi, ra, sa, te, la, di, da.
- 14.- Escribe 10 palabras que comiencen por la vocal O.
- 15.- Escribe 10 cosas que podemos hacer en la playa y 10 cosas que podemos hacer en la montaña.
- 16.- Escribe 10 juegos para jugar en casa.
- 17.- Describe cómo te gustaría que fuera tu habitación.
- 18.- Escribe 20 cosas que puedes comprar en el supermercado.
- 19.- Inventa't y dibuja un animal.
- 20.- Escribe 15 cosas que harías en una isla.

Nom de l'activitat: inventem el desenllaç.

Objectius: Augmentar l'interès per la lectura; potenciar la creativitat i millorar l'ortografia.

Modalitat: Individual.

Recursos: Textos breus adequats a l'edat de l'infant.

Metodologia: Un cop llegida la meitat de la lectura, l'infant s'ha d'inventar el desenllaç de la història i l'ha de plasmar per escrit. Alhora, aquest també pot inventar-se el títol de la història. Si sobra temps, podem fer que l'infant dibuixi el desenllaç final que ha creat, tot posant en pràctica la

seva imaginació. Un cop creat el desenllaç fictici, l'infant llegirà oralment el desenllaç real de la història, per tal de que observi la diferència entre el conte original i el creat.

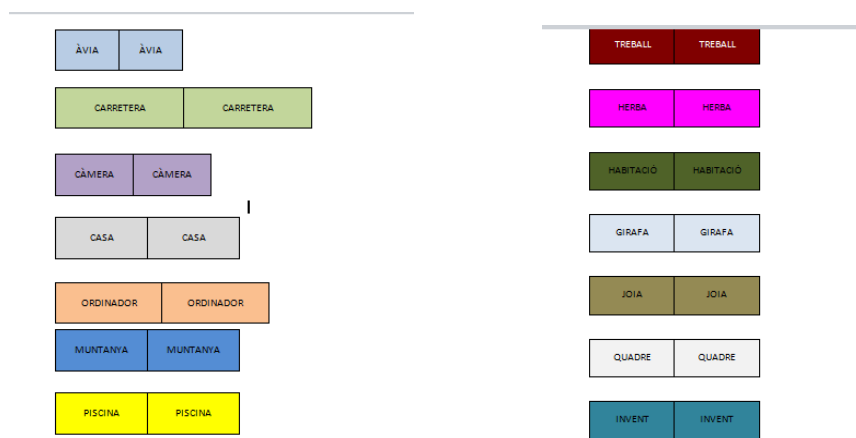
Nom de l'activitat: Joc de memòria de paraules:

Objectiu: Potenciar la memòria visual

Modalitat: Parelles o en grup.

Metodologia: Ens trobem amb el comú joc de memòria, però amb paraules d'ús freqüent en el nostre dia a dia. Aquest joc potencia la memòria visual, un aspecte imprescindible per l'ortografia de tots nosaltres, ja que la repetició d'una paraula, l'escriptura i la visualització a partir dels jocs d'associació seran bons indicis per recordar la paraula ben escrita. Així doncs, aquesta activitat consisteix en girar del revés les targetes de paraules, i per torns buscar la seva parella idèntica. Guanya qui tingui més targetes a la mà.

A continuació, es mostra alguns exemples de parelles de paraules.

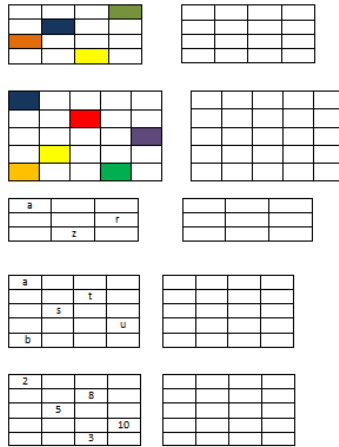

Nom de l'activitat: recorda el que has vist.

Objectiu: treballar i fomentar la memòria visual i seqüencial.

Modalitat: Individual

Metodologia: s'ha confeccionat aquest material, on entren en joc lletres, paraules, colors i números que hauran de recordar i posteriorment, plasmar en un altre espai en blanc després d'haver observat el primer model durant 30 segons, i un minut quan les imatges són més complexes.

Nom de l'activitat: enriquem el nostre vocabulari

Objectiu: adquirir un vocabulari ric i variat.

Modalitat: Individual

Metodologia: Un dels primers exercicis, són les sopes de lletres de diferents camps semàntics, com per exemple: animals, coses que podem trobar a una casa, roba, països, entre d'altres. D'aquesta manera, el fet de buscar diferents paraules dels camps semàntics, provocarà que recordem el lèxic. A més, hi ha uns altres exercicis per treballar els sinònims i antònims, per tal d'enriquir el vocabulari, i conèixer més paraules que signifiquin el mateix.

A continuació, s'exposen diferents exemples de cada un dels materials per treballar el vocabulari.

E	C	D	M	N	B	O	L	P	X	Z	R	S	T	A
F	L	D	E	R	T	U	Y	A	G	U	I	L	A	F
Q	W	E	M	N	B	C	F	G	T	J	O	P	L	N
Q	W	E	F	R	A	S	D	C	V	G	T	E	N	H
F	G	U	B	A	D	Z	X	C	G	A	K	I	L	O
P	L	O	B	D	N	A	H	I	O	B	U	V	E	G
G	D	F	E	R	G	T	C	F	A	E	A	R	E	A
O	R	R	T	B	N	M	C	D	E	L	A	G	T	T
S	D	F	G	Y	T	O	C	E	L	L	S	D	E	X
D	E	G	E	I	X	V	B	T	A	A	H	Y	J	O
Q	D	H	D	J	L	V	A	F	U	O	V	A	T	P
A	S	D	F	G	H	I	P	O	P	O	T	A	M	M
D	F	G	H	J	K	L	N	P	V	B	N	M	C	A
Q	W	E	R	T	Y	M	H	F	A	C	V	G	J	S
R	A	T	O	L	I	A	C	H	I	N	T	T	H	L

P	A	N	T	A	L	O	N	S	G	U	A	N	T	S
G	F	D	E	R	T	B	A	U	F	G	B	T	J	L
A	S	D	F	G	H	J	K	D	Q	W	E	R	C	M
D	F	G	H	H	J	K	M	A	N	B	V	S	A	Y
M	I	T	J	O	N	S	O	D	A	E	I	O	M	U
M	N	B	V	C	X	Z	A	E	G	D	Q	X	I	M
Q	A	S	W	S	A	M	A	R	R	E	T	A	S	C
S	V	B	G	S	H	K	Y	A	G	S	F	H	A	F
S	M	F	R	S	B	J	F	A	L	D	I	L	L	A
B	U	F	A	N	D	A	D	B	N	Y	D	A	N	Y
D	B	U	M	D	A	R	V	X	A	N	D	A	L	L
X	G	J	R	S	H	I	G	F	G	W	X	C	A	E

Assenyala el sinònim que convingui segons el context.

Aquest curs tinc la intenció d'aprovar amb bones notes. (idea / propòsit / causa).

Aquell noi fa una lletra intel·ligible. (difícil / imprecisa / il·legible).

Hauríem d'evitar les despeses innecessàries dins la nostra empresa. (supèrflues / bàsiques / injustes).

La multitud es va aplegar a la manifestació i aclamà el portantveu. (exclamà / escridassà / ovacionà).

La Joanna va decidir lliurar el llibre a la companya. (deixar / donar / portar).

Escriu l'antònim d'aquestes paraules.

Suau	
Encendre	
Bo	
Petit	
Enviar	
Entrar	
Amunt	

Escriu el sinònim d'aquestes paraules:

Sec	
soroll	
Trist	
Vent	
Botiga	
Habitació	
Casa	

.

Nom de l'activitat: Ho entens?

Objectiu: millorar la comprensió escrita, així com, la comprensió d'enunciats.

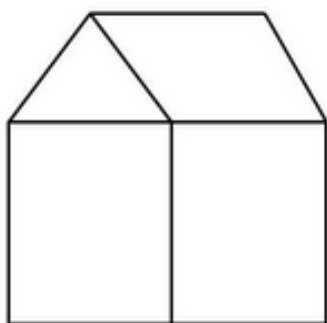
Modalitat: Individual

Metodologia: Es tracta de confeccionar diferents exercicis, on es treballi les ordres dels enunciats, i entenent allò que realment ens volen dir. És important no fer tots els exercicis en un mateix dia, sinó que siguin progressivament.

A continuació, s'exposen tres exemples de comprensió d'enunciats. El nivell pot anar augmentant segons si supera les seves dificultats respecte a la comprensió.

1.- Dibuixa un quadrat gran. Al costat esquerra dibuixa una flor i un sol a dalt. Dins del quadre dibuixa una habitació. A la dreta del quadrat dibuixa una finestra. Pinta de color blau tot allò que tingui forma rodona.

2.- Dibuixa a la casa una porta. A dalt dibuixa una finestra quadrada. Dibuixa dos arbres. Dibuixa un sol a l'esquerra. Dibuixa diferents flors davant de la casa. Dibuixa un camí que porti a la casa.

3.- Dibuixa una ovella en aquesta imatge. Dibuixa un núvol. Dibuixa una parella de persones passejant pel paisatge. Dibuixa un gos, i pinta'l de color negre. Pinta l'arbre de l'esquerra de color verd, i el tronc negre.

